

מ'מי הנחל

איחוד האברכים דחסידי ברסלב

שע"י מורשת הנחל

א דיבור דבר "מורשת הנחל"

חודש אייר תק"ע.

רבינו הקדוש נכנס בתחילת החודש לעיר אומן ואינו מפסיק לגלות גילויים נוראים אודות הסתלקותו הקרב ובא.

וכך מספר מוהרנ"ת: "יום שני כ"ד איר באומאן. ה'ה מדבר עמי, ואמר, שבעתים הללו הוא חפץ מאד לסלק ולהשליך מאתו העולם, הינו שהוא רוצה לבחור מקום לישב לבדו בעצמו, ולא יהיה עליו על העולם וכו'. וכמדומה שדבר אז שעולה על דעתו להרחיק נדד מאתנו חס ושלום, אבל צר לו שמתגעגע מאד אחר ראש-השנה. כי בכל הקיץ הזה שהיה באומאן, היה מתגעגע ומשתוקק מאד שיהיה שם עם הקבוץ שלו בראש-השנה. וברוך החומל דלים אשר נתגוללו רחמיו על מדותיו, ובאהבתו ובחמלתו חמל עלינו ועל כל ישראל ולא נתרחק מאתנו ונשאיר עמנו בראש-השנה וכל ימי הקיץ, וגם שמענו תורה נפלאה ונוראה בראש-השנה הזה שהוא ראש-השנה האחרון (ליקו"מ תנינא, ב' סימן ח'). וגם נסתלק במדינתנו באומאן, ונשאיר השארתו הקדושה עמנו לעולמי עד ולנצח נצחים. מה נשיב לה' כל תגמולוהי עלינו" (חיי מוהר"ן קצו).

המהמורות והתהפוכות שנעשו בעולם בתקופה האחרונה, מראין יותר מהכל כי הגאולה קרובה יותר מאי פעם, מה שמחייב אותנו להתכונן כראוי לקראת התגלות כבודו יתברך בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו. יחד עם זאת, יש להגביר את האחדות בין אנשי שלומינו, להגדיל את האהבה והאחוה כדי שנזכה להמשיך את רבינו הקדוש אלינו, כמו שאמר בעת שיצא מברסלב ללכת לאומן: "תראו להתקבץ יחד ולהתפלל יחד, כי אם תתפללו בכונה אולי תוכלו להמשיך אותי לכאן עוד הפעם" (שם קפז).

במיוחד יש להתעורר אודות הקיבוץ על ציונו הקדוש בעיר אומן, אשר בעקבות המצב מוטל בסימן שאלה גדול כל ענין הנסיעה והמסעף. וכמו שרבינו הקדוש השתוקק כל אותו הקיץ על הקיבוץ הקדוש בראש השנה, אף אנו ניגע בקצה גלימתו ולכה"פ להרבות בתפילה ותחנונים שנוכל לקיים זאת בשלימות כראוי, בלי שום מניעות ועיכובים.

ויה"ר שנזכה במהרה לקיום הנבואה: "עוד ישבו זקנים וזקנות בשערי ירושלים וילדים וילדות משחקים ברחובותיה". כמו שמספר מוהרנ"ת (חיי מוהר"ן קפ"ח): כשנסעתי עמו לאומאן בסוף ימיו, ודבר עמי על העגלה דברי תנחומין פמה שיחות נאות קדושות מאד המחייב את הנפש מאד. והבנתי מדברי הקדושים גדל הרחמנות של השם יתברך, וסוף כל סוף יגלה השם יתברך האמת ויטיב אחריתנו וכו'. אז עניתי ואמרתי לפניו בהתעוררות הלב: אעפ"כ השם יתברך יגמר כרצונו "גאט וועט פארט אויספירן". השיב לי בלשון תמיהה: "מה הוא זה שאתה אומר שהשם יתברך יגמר? הלא השם יתברך גומר תמיד" וואס איז ער וועט אויספירן? גאט פירט תמיד אויס".

חודש בחדשו

אור המועדים וזמני השנה

03

המנין שלכם

השתלשלות ייסוד ביהכ"נ של חסידי ברסלב

04

הספר שלי

חידושים וביאורים בתורה הזמנית

05

עלה לתרופה

מכתבים מאנ"ש

07

ניצוץ של אור

סיפורי התקרבות

08

לאסוקי שמעתתא

ליבון דברי רביה"ק ותלמידיו

09

לקדושים אשר בארץ

חקר קברי צדיקים

12

נקודת החבר

לקבל דין מן דין

15

מבית הגזים

עתיקות וגנוזות

16

הכבשן

סיפורים מכבשונה של ברסלב

18

אין פאבריק

מהנעשה והנשמע בחבורות האברכים

19

טיפה מן הים

21

דער פען

מכתבים שהתקבלו במערכת

22

מערכת "מימי הנחל"

שע"י "מורשת הנחל"

טלפקס: 1532-5822913

05484-85412

05484-40814

חודש בחודשו

אור המועדים וזמני השנה

אף על פי שתתכח, לא תשתכח!

שְׁהוּא כְבוֹדוֹ כִּנְל, אָבֵל אָף עַל פִּי כֵן עַל יְדֵי שְׁמִחָתָם וְדוֹרְשֵׁינָם
שֶׁם אֵת ה' יִתְבָּרַךְ וְשׁוֹאֲלִין אֵיפֹה כִּנְל, עַל יְדֵי זֶה זֹכִין לְחֹזֶר לֵה'
יִתְבָּרַךְ בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה כִּנְל. נִמְצָא, שֶׁה' יִתְבָּרַךְ חָמַל עֲלֵינוּ וְהוֹרְנוּ
עֲצוֹת מֶרְחוֹק שֶׁגַּם בְּתוֹךְ עֶצֶם הַשְׂכָּחָה אָף עַל פִּי כֵן עַל יְדֵי הַשְׂכָּחָה
בְּעֶצְמוֹ שֶׁהִיא בְּחִינַת אֵיפֹה שֶׁאֵין יוֹדְעִין מִהַתּוֹרָה וּמִכְבוֹדוֹ כִּלְל, אָף
עַל פִּי כֵן עַל יְדֵי זֶה בְּעֶצְמוֹ יְכוּלִין לְחֹזֶר לֵה' יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי הַבְּקָשָׁה
וְהַחֲפוּז לְבַד כִּנְל" (גְּבִיִּית חוֹב מִיתוּמִים ה"ג י"ט)

הַעֲצָה שֶׁל הַחִיפּוּשׁ וְהַשְׂאֵלָה אֵיפֹה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ, אֵינָה מַעֲלָה אֶת הָאָדָם
מִשְׁכָּחָה לְזִיכְרוֹן שִׁמְשֵׁם הוּא נִפְל, הַרְדִּיפָה אַחֲרֵי ה' בְּעוֹמֵק הִירִידָה
וְהַחוּשׁ אֵינָה עוֹנָה תְּשׁוּבָה עַל הַשְׂאֵלָה וְהַבְּלוּל, אֲלָא לּוֹקַחַת אֶת
הַשְׂכָּחָה בְּעֶצְמָה וְהוֹפֶכֶת אוֹתָהּ לְתַכְלִית הַזִּיכְרוֹן, הִיא חוֹשֶׁפֶת אֶת
הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל הַשְׂאֵלָה וְהַהֲעֵדֶר שֶׁהִיא הִיא הַתְּשׁוּבָה וְהַמִּילּוּי.

אֵךְ הַחִידוּשׁ הַגָּדוֹל יוֹתֵר שֶׁכֵּבֶר מְרוֹמָז בְּדַבְרֵי רַבֵּינוּ בְּמֵאמְרָם 'לְכוּ חֲזוּ',
הוּא לֹא הָאוֹר שֶׁגִּילָה הַצִּדִּיק, לֹא הַתּוֹרָה שִׁירְדָה לְעוֹלָם עַל יְדוּ כִּי אִם
הוּא בְּעֶצְמוֹ...

"וְדַע שֶׁסּוּד רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּעֶצְמוֹ. הוּא מְרַמֵּז בְּפֶסֶק אַחֵר. כִּי דַע כִּי
הַתִּנְאָ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא בְּחִינַת (דְּנִיָּאל ד'): עִיר וְקָדִישׁ מִן
שְׁמִיָּא וְנִחִית רַאשֵׁי-תְבוֹת שְׁמַעוֹן וְכוּ"
אֵיךְ יִכּוֹל הָאָדָם שֶׁנִּפְל לְתַרְדֵּמָה רֹחוּנִית לְהַעִיר נִיצוּץ שֶׁל חִיפּוּשׁ
בְּתוֹכֵהּ לִיבּוֹ וְלוֹ הַקֶּטֶן בִּיּוֹתֵר?

לֹא לְבַד.
עֵיקָר קִיּוֹם הַעֲצָה הַזֹּאת בְּעֶצְמָה אֵינָה יְכוּלָה לְהַתְקִיִּים כִּי אִם בְּכּוּחַ
הַצִּדִּיקִים הָאֵלּוּ בְּעֶצְמָם שֶׁקִּיָּמוּ אֶת הַעֲצָה בְּשִׁלְמוֹתָהּ. רַק אוֹתָם
צִדִּיקִים שֶׁמִּסְרוּ נַפְשָׁם לַחֲפֹשׁ אֶת ה' יוֹמָם וְלַיְלָה בַּחִיפּוּשׁ תְּמִידִי וְעַלּוֹ
לְהַשְׁגַּת הַסְּתוּם וְהַנֶּעֱלָם בְּמַדְרַגְתּוֹ הָעֲלִיּוֹנָה בִּיּוֹתֵר, הֵם אֵלּוּ שֶׁבְּכּוּחָם
לְהַאִיר לְכָל הַמְּקוֹמוֹת הַסְּתוּמִים וְהַחֲשׂוּכִים בִּיּוֹתֵר שֶׁמִּקְבָּלִים בְּהַעֲלֵם
מִהַקְדוּשָׁה הַגְּבוּהָה בִּיּוֹתֵר, לְהַאִיר לְכָל הַנוֹפְלִים לַחֲפֹשׁ וּלְבַקֵּשׁ אֶת
ה' בְּמִקְוֵמָם.

"כִּי כָּל זֶה הוּא בְּכַח וְזִכּוֹת הַצִּדִּיקִי אֲמַת שֶׁזָּכוּ עַל יְדֵי קִדְשָׁתָם לְעֹלּוֹת
לְשֶׁם לְבְּחִינַת אֵיפֹה בְּקִדְשָׁה גְּדוּלָּה עַד שֶׁהִשְׁיִגוּ שֶׁם רִזִּין סְתִימִין כִּנְל
כְּמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְחִבְרִי, וּבְכַחֵם יֵשׁ כַּח אֶפְלּוֹ לְמִי שְׁנוּפֵל
לְמִקּוֹם שְׁנוּפֵל לְבְּחִינַת מְקוֹמוֹת הַמְּטָנְפִים, יֵשׁ לוֹ כַּח לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ
אֵיפֹה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ וְכוּ' עַד שֶׁעוֹלָה לְבְּחִינַת אֵיפֹה כִּנְל, מֵאַחֵר שֶׁכֵּבֶר
הָיוּ צִדִּיקִים אֲמַתִּיִּים שֶׁזָּכוּ לְאוֹר הָזֶה עַל כֵּן יֵשׁ כַּח לְהַנּוֹפֵלִים לַחֲפֹשׁ
וּלְבַקֵּשׁ עַד שְׁנֵתִתְקַנֵּין גַּם כֵּן, כִּי בְּאֲמַת עֵקֶר כָּחֵם עַל יְדֵי הַצִּדִּיק הָאֲמַת
שֶׁזָּכָה לְבְּחִינַת אֵיפֹה בְּקִדְשָׁה... כִּי לּוֹלָא זְכוּת הַצִּדִּיק אֲמַת לֹא הָיָה לָנוּ
כַּח אֶפְלּוֹ לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ כָּלִל וְחֵס וְשִׁלּוּם הָיוּ נִטְבָּעִין, חֵס וְשִׁלּוּם, וְלֹא
הָיָה תְּקוּמָה, חֵס וְשִׁלּוּם, לְהַנּוֹפֵלִים וְנִתְרַקְקוּ מִן הַקִּדְשָׁה... (שם)
לְכֵן מוֹכְרָחִים אֲנוּ לְאוֹתוֹ מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁל נִסְתָּרוֹת הַתּוֹרָה, גִּלּוּי הַדֶּרֶךְ
וְהַעֲצָה שֶׁרַק עַל יְדֵהּ יֵשׁ קִיּוֹם וּמַעֲמַד לְתוֹרָה שֶׁבִּנְגְלָה שֶׁלֹּא תִשְׁתַּכַּח,
דִּהְיִינוּ שֶׁהִיא בְּעֶצְמָה תִּקְרַב כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְתַכְלִית הַזִּיכְרוֹן וְהַחִיפּוּשׁ
אַחֲרֵי הַשִּׁי"ת.

בְּאֲמַצֵּעַ הַדֶּרֶךְ, בְּשִׁבִּיל הָעוֹלָה יוֹם אַחֵר יוֹם, מִיּוֹם הַיְצִיָּאָה מִגְּלוֹת
לְגֹאֲלוֹהָ וּמֵאֲפִילָה לְאוֹרָה אֶל הַתְּגֻלוֹת מִתֵּן תּוֹרָה. בְּיוֹם הַשְּׁלוּשִׁים
וּשְׁלוֹשׁ לַיְמֵי הַסְּפִירָה הַקְּדוּשִׁים יֵשׁ כַּעֵין תַּחֲנָה.

ל"ג בְּעוֹמֶר. יוֹם הַלּוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי, יוֹם שֶׁל שְׂמִיחָה וְחִדּוּהָ
עַל הַתְּגֻלוֹת סְתָרֵי הַתּוֹרָה שֶׁהוֹרִיד גִּילָה הַתִּנְאָ הָאֱלֹקִי. מִיּוֹמָת מֹשֶׁה
וְעַד רַשִׁב"י הָעוֹלָם הָיָה שְׁקֵט. הָאוֹר שֶׁרַשִׁב"י גִּילָה לְעוֹלָם הוּא בְּלִתִּי
נִתְפַּס, בְּלִתִּי מוֹשֶׁג, הַמַּעֲט מִן הַמַּעֲט שֶׁחֲלַח וִירַד לְתוֹךְ הָעוֹלָם שִׁינָה
אוֹתוֹ מִן הַקִּצָּה לְקִצָּה.

הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה הוּא כַּעֵין יוֹם מִתֵּן תּוֹרָה שֶׁל חֶלֶק הַנִּסְתָּר שֶׁבְּתוֹרָה.
בְּיוֹם הַזֶּה יֵשׁ גִּילּוּי שֶׁל הַנִּקּוּדָה הַפְּנִימִית בְּתוֹרַת הַנִּסְתָּר, אוֹתָהּ
נִקּוּדָה שֶׁשִׁיכֶת לְכָל יְהוּדִי, גַּם לְאֵלּוּ שֶׁלֹּא לָמְדוּ וְלֹא פָתְחוּ מַעֲלָם
כְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל וְאֵינָם בְּקִיָּאִים לֹא בְּהַשְׁתַּלְשָׁלוֹת הָעוֹלָמוֹת וּפְרָצוּפֵי
הַסְּפִירוֹת. הַגִּילּוּי הַפְּנִימִי הוּא הַשּׁוֹרֵשׁ הַנִּסְתָּר שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה
וְהוּא הַמְּכוּוֹן וְהַעֵיקָר שֶׁל כָּל בְּרִיָּאת הָעוֹלָם.

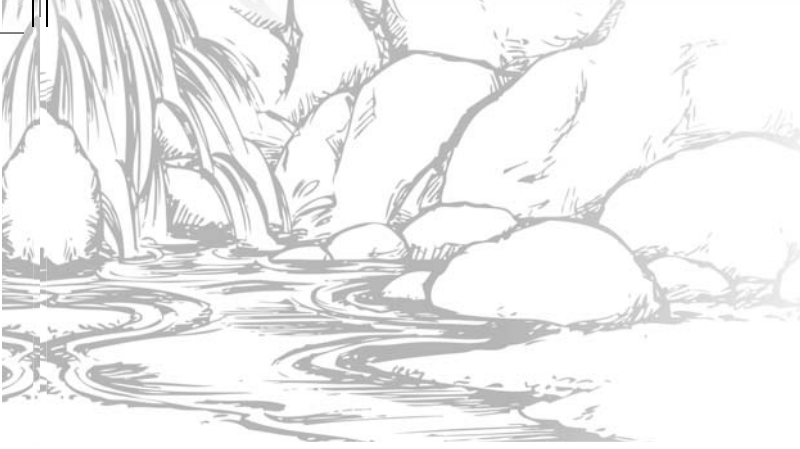
מִצַּד הַשְּׁכָל הַפְּשׁוּט, יֵשׁ כָּאֵן לְכֹאֲרוֹהָ שֶׁאֵלָה גְּדוּלָּה; מְדוּעַ ל"ג בְּעוֹמֶר
שֶׁהוּא זְמַן הַתְּגֻלוֹת סְתָרֵי הַתּוֹרָה קוֹדֵם לַחֵג מִתֵּן תּוֹרַתָנוּ שֶׁהוּא יוֹם
קִבְלַת הַתּוֹרָה שֶׁבּוּ קִבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבִּנְגְלָה. הָרִי קוֹדֵם כָּל יְהוּדִי
צָרִיךְ לִזְכוּת לְמִתֵּן תּוֹרָה, לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבִּנְגְלָה וְרַק אַחֵר כֵּךְ הוּא
יְכוּל לְבוֹא לְפַנִּימִיּוֹת הַתּוֹרָה - גִּילּוּי נִסְתָּרוֹת הַתּוֹרָה?

הַתְּשׁוּבָה לְכַךְ נִמְצָאת בְּמֵאמְרָם 'לְכוּ חֲזוּ' שֶׁבְּהַתְחַלַּת לִיקוּטֵי מוֹהֲר"ן.
כְּשֶׁנִּכְנְסוּ רַבּוֹתֵינוּ לְכֶרֶם שֶׁבִּיבְנֵה חֲזוּ וְרָאוּ אֶת יְרִידַת הַדּוֹרוֹת, הַהִסְתָּר
הָעֲצוּם וְרִיבּוּי הַנִּיּוֹנוֹת, אֲמָרוּ עֲתִידָה תּוֹרָה שֶׁתִּשְׁתַּכַּח מִיִּשְׂרָאֵל. אֵךְ
רַשִׁב"י עֲמַד וְאָמַר שֶׁהַתּוֹרָה לֹא תִשְׁתַּכַּח שְׁנֵאמַר כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי
זִרְעוּ.

רַבֵּינוּ גִּילָה אֶת הַסּוּד שֶׁרַשִׁב"י הַבְּטִיחַ כָּאֵן הַבְּטָחָה. הוּא לֹא סֵתֵם חֶלֶק
עַל דְּבָרֵי הַחֲכָמִים, אֲלָא הוּא אָמַר שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְגִלוֹת וּלְהַאִיר תּוֹרָה
לְעוֹלָם שֶׁעַל יְדֵהּ לֹא תִשְׁתַּכַּח הַתּוֹרָה, אֵךְ אֲלֵמָלָה הַזֹּהָר וְתוֹרַת בַּחֲרִי
הַצִּדִּיקִים שֶׁמְגִלִים אֶת צְפוֹנוֹת הַזֹּהָר הַקָּדוֹשׁ אֲכַן תִּשְׁתַּכַּח הַתּוֹרָה
ח"ו.

ר' נֵתָן מְסִבִּיר שֶׁבְּאֲמַת גַּם בְּמַחְלֻקָתָם שֶׁל רַשִׁב"י וְחִבְרִיּוֹ בְּכֶרֶם
שֶׁבִּיבְנֵה, אֵין הַכוּוֹנָה שֶׁהַתּוֹרָה לֹא תִשְׁתַּכַּח כִּפִּי שֶׁדְּבָרֵי רַשִׁב"י
מוֹסְבָּרִים בְּפִשְׁטוּת, אֲלָא בְּאֲמַת אֵלּוּ וְאֵלּוּ דְּבָרֵי אֱלֹקִים חִיִּים חֲכָמִינוּ
הַקְּדוּשִׁים שֶׁרָאוּ מֵה שֶׁרָאוּ לֹא חֲזוּ דִּמְיוֹנוֹת שׁוּא וְאֲכַן בְּאֲמַת הַתּוֹרָה
תִּשְׁתַּכַּח. אֲלָא שֶׁרַשִׁב"י אָמַר שֶׁהוּא מִתְחִיל לְגִלוֹת כִּזֶּה גִּילּוּי שְׁטוּמָן
בְּחוּבוֹ דֶּרֶךְ לְקַחַת אֶת הַשְׂכָּחָה בְּעֶצְמָה וְלַהֲפֹךְ אוֹתָהּ בְּעֶצְמָה לְהִפְךָ
מִן הַשְׂכָּחָה. שְׁדוּקָא מִתּוֹךְ הַחוּשׁךְ הַגָּדוֹל שֶׁל הַשְׂכָּחָה תִּתְגַּלֶּה דֶּרֶךְ
וְעֵצָה כּוֹז שֶׁל חִיפּוּשׁ וְכִיסוּפִים אַחֲרֵי הַשִּׁי"ת שֶׁזֶהוּ תַכְלִית הַזִּיכְרוֹן.

"כִּי תִנָּא אַחַד אֲמַר, עֲתִידָה תּוֹרָה שֶׁתִּשְׁתַּכַּח מִיִּשְׂרָאֵל. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
יּוֹחָאִי אָמַר שֶׁלֹּא תִשְׁתַּכַּח וְכוּ', כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכֻרָנֶם לְבָרְכָהּ
(שְׁבֶת קִלְח). וּבְאֲמַת אֵלּוּ וְאֵלּוּ דְּבָרֵי אֱלֹקִים חִיִּים וְשִׁנְיָהֶם אֲמַת... כִּי
אָף עַל פִּי שֶׁתִּשְׁכַּח, לֹא תִשְׁתַּכַּח, כִּי כְּשֶׁנּוֹפֵלִין, חֵס וְשִׁלּוּם, לְבְּחִינַת
מְקוֹמוֹת הַמְּטָנְפִים הֶרְחוּקִים מִכְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ זֶה בְּחִינַת שְׂכָחַת הַתּוֹרָה

המנין שלכם

השתלשלות ייסוד בתי הכנסת של חסידי ברסלב

פרק ו' - עיה"ק ירושלים תובב"א כולל בוקרשט - מלבי"ם שול

בית המדרש ברח' מא"ש 55

תיאור חי מהווי ביהכ"נ

בשנת תרצ"ו עלה ר' אליהו חיים רוזין מרוסיה והתחיל למסור שם שיעורים תמידין כסדרן בין שאר מוסרי השיעורים, אך הוא לא נח ולא שקט והחל לפעול לפתיחת בית הכנסת חדש עבור אנ"ש, כפי שיסופר בעז"ה בפרק הבא.

וכך מתואר במאמר שנכתב לזכרו: "בית המדרש של כולל בוקרשט ברחוב מאה שערים, משמש אכנסיה של ארעי, בו הם מתכנסים מדי ערב ללמוד ליקוטי מוהר"ן עדיין זוכר אני בהיותי נער את כף הסיידים העומדת זקופה ליד בית הכנסת והיא שייכת לר' זעליג שצקובסקי שבא הישר ממקום עבודתו המפרכת ללא כל מנוחת ביניים, כאן הוא עושה את אזנו כאפרכסת לשמוע את השיעור הקבוע בליקוטי מוהר"ן. ר' חיים ברוך טרנובסקי עשה את הדרך הארוכה מגבעת שאול עד מאה שערים, וזאת לאחר יום עבודה מפרך שכן אין בידו חמש ה'מילים' (פרוטות) הדרושות לתשלום למכונת 'המקשר' המובילה את נוסעיה מגבעת שאול עד מאה שערים.

"זקני החסידים שזכו לעלות ארצה מברית המועצות, משמיעים את הליקוטי מוהר"ן עם דברי ההסבר המתאימים כפי ששמעו אותם מפיהם של החסידים הותיקים באומן. חסידי ברסלב הירושלמיים שותים בצמא את דבריו של ר' הירש לייב ליפל שהגיע מאומן". (ספר ה'זיידע', מאמר לזכרו מאת הסופר ר' בצלאל לנדוי)

כיום קיים במקום בנין מגורים עם שלט המנציח את זכרו של בית הכנסת.

כפי שכתבנו במאמר הקודם, נאלצו אנ"ש נוכח הנסיבות, לעזוב את בית המדרש טשורטקוב. מכיון שעדיין לא היה להם בית הכנסת משלהם בעיר החדשה, היו אנשי שלומינו תושבי מא"ש והאזורים הרחוקים יותר מרחיקים נדוד אל בית המדרש ששכן בעיר העתיקה.

בעת ההיא עמד ברח' מא"ש 55 בית הכנסת על שם הגאון המופלא רבי מאיר לייבוש מלבי"ם וכך נקרא בפי תושבי השכונה "מלבי"ם שול" או אצל אחרים "בוקארעשט'ער שול".

ביהכ"נ נבנה בשנת תרס"א ע"י נשיאות כולל פקו"מ (פקידים ואמרכלים) בבוקרשט רומניה, תרומת הנדיבה מרת שטיינברג, כפי שנכתב על אבן הזכרון: "שהקדישה מקום לבית הכנסת ולדירות, לזכר עולם עבודה ועבור בעלה המנוח ר' לוי יצחק ב"ר זאב לצמיתות עולמית. באשר ר' דוד אריה סגל לסרמן עזר בבניה".

בפועל, בהיות שבית הכנסת יועד לבני ירושלים ממוצא בוקרשט לא היו בו הרבה מתפללים ועמד שמם, ומחמת כן ניצלו אנ"ש את ההזדמנות לעבור להתפלל שם ולעסוק בעבודת ה' ולהתחזק בדרכי ועצות רביה"ק, הרה"ח ר' אברהם שטרנהרץ שהתגורר אז בבתי אונגארין היה מוסר שיעורים תמידין כסדרן לחברים מקשיבים וכן הרה"ח ר' שמואל הורביץ.

על אף שלא היה לאנ"ש מנין משל עצמם והיו צריכים לעזרת תושבי השכונות להשלים עשרה לתפילה, שמח לבם על כל נקודה טובה ותפילה שזכו להתפלל ולהתוועד יחד.

בין אלו שהתקרבו באותן הימים נמנה ר' יהשע העשיל פרנקל שהתקרב משמיעת שיעור מהרה"ח ר' שמואל הורביץ.

הספר שלי

חידושים וביאורים בתורה הזמנית

תורה י"א

שלשת דרכי הענוה

אֶת עֲצָמוֹ מִכָּל וְכָל וְאֵין רוּאָה שׁוֹם דְּבַר וְכו' וְאֵין פָּאן אֱלָא הַמֶּלֶךְ
בְּעֲצָמוֹ].

והמבין יבין שהחילוק בין ב' מדריגות אלו נמצאים בכל דבר בעבודת ה', שיש לפעמים שעובד ה' אך העולם הזה והגשמיות תופס אצלו מקום ומתוך זה מתחזק לחטוף תורה ותפילה [שהוא עבודת יחודא תתאה, לגלות את ה' בתוך העולם הזה] אך יש דרגה נעלית יותר שהעולם הזה והגשמיות או הצרות והייסורים רח"ל אינו תופסים אצלו מקום כלל, והוא כל כולו דבוק בה' יתברך ובתורתו [שהוא עבודת יחודא עילאה שלא קיים כלל העולם הזה כביכול רק יתברך בעצמו].

וזה גם החילוק בין התדבקות בה' יתברך בימי החול ובשבת הקודש, שבימי החול כשאדם נמצא בתוך טרדותיו וכו' ובפרט בעת הגיע מנחה שהוא באמצע עבודתו [-הגשמית, ועבודת הרוחניות כשליבו ומוחו לא מיושבים כדבעי, מחמת טרדת הט"ל מלאכות] ומתוך זה מתפלל ומשתחוה בביטל לה' יתברך, אז גם כשתפלתו יעלה יפה, אינו דומה כלל להארת המוחין והדביקות שיש לו בשבת קודש שאז כל העולם הזה ובפרט הטרדות של הפרנסה שובתים לגמרי, אזי מתבטל שם לגמרי לה' יתברך כלשון התורה "שֶׁשָׁם עָקַר הַהִשְׁתַּחֲוִיָּה".

בביטול הגאווה יש גם ב' עבודות

וכמו בהגברת מידת הענוה והשפלות שבתוך האדם יש ב' עבודות, כן אותו דבר בביטול הגאווה שבתוכינו יש ב' עבודות, כי הנה כל אדם עושה פעולות ומקיים מצוות מעשיות, בפרט כשזוכה להקים מפעלים וארגונים למען רבינו הקדוש וכו', וכשאדם רואה פרי הצלחתו מתעורר בו מידת הגאווה - כוחי ועוצם ידי עשה לי החיל הזה, וגם בביטול הגאווה יש ב' דרכים שהדרך הראשון הוא לעשות כעין מריבה עם הגאווה הזאת, דהיינו שכל הצלחה שעושה אם בגשמיות או ברוחניות תיכף ומיד יבזה את עצמו שהיה הכל עם פניות ובכלל לא התכווין לשם שמים, או לחשוב מפחיתותו מעבירות, ובזה אינו נותן מקום כלל להרהורי גאווה להשתלט עליו, אך הדרך השני הוא לא לעשות מריבה רק לחשוב מיחודו ית' וגם שרואה הצלחתו ידע שזה בכלל לא עשה את זה, רק ה' יתברך עשה, וכך יעמיק מחשבתו שה' הוא עושה הכל, והאדם הוא אין ואפס ואינו רק דמיון שהאדם עושה.

השפלות והענוה הם אחד הסימנים היפים של חסידי ברסלב, כל מי שזכה להכיר או לפחות קרא ושמע על אנשי שלומינו היקרים מדורות הקודמים, ראה את השפלות והענוה חקוק בעצמותיהם, די להזכיר את החסיד היקר שר צבא ה' ר' שמואל שפירא זצ"ל, שהיה בעיניו כאפס ואין 'א שטיק בלאטע' ואת החסיד ר' אלחנן ספקטור שהיה ענוותנותו לשם דבר ועוד רבים.

אבל חדי העין יראו שענוה והשפלות שהיה בהם הוא סוג ענוה אחרת מזה שמכיר העולם, זה לא ענוה רק להיות 'נבזה ומאוס בעיניו' וללכת עם בגדים קרעים וכדו', וכן איך זה שפלות של עצבות, אלא ענוה מסוג אחר ענוה שזועק: 'אני כלום באמת ולכן אני כוסף ורוצה רק את השם יתברך' שפלות שכולו אור וכדלהלן.

יש ענוה שהכל אלקותו, ויש קטנות שהוא נבזה בעיניו נמאס

נתחקה אחרי ענוה יקרה זו במאמר תורה י"א - התורה הזמנית, שם רבינו הק' מזכיר שתי לשונות ענוה וקטנות [וראה מה שהאריך בספר החדש הנפלא 'מסילות' על תורה זו], ולפי קשרי התורה נוכל לומר שיש ענוה שהוא כנגד יחודא עילאה, ויש קטנות שהוא יחודא תתאה, ולפי זה נוכל להתאים שתי הלשונות של המשך התורה בענין השפלות, שענוה הגדולה שהוא כנגד יחודא עילאה זה עבודת ענוה שִׁירָאָה שִׁיְהִיָּה כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשִׁלְמוֹת שִׁיְהִיָּה כְּבוֹדוֹ לֵאמֹר נֶגֶד כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, והשפלות והקטנות שהוא כנגד יחודא תתאה הוא עבודה להיות "נִזְקָה וְשׁוֹמֵר כְּבוֹד ה' שִׁיְהִיָּה בְּשִׁלְמוֹת שֶׁהוּא נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס".

בעבודת השפלות המדריגה הראשונה היא שאדם יכיר את מציאותו האמיתי, את מעשיו הרעים ולהיכן נפל, ואיך השנאה והקנאה והכבוד מוצאין אותו מכל שלוותו, עד שהוא 'נבזה בעיניו נמאס'. לאחר מכן יש מדריגה שניה, שאדם כלל לא מתעסק עם עצמו, שכן כבר ברור לו שהוא כלום, אלא הוא 'עניו' מתוך שהוא כל כולו נמצא בקרבת אלקים, כל מחשבתו ורעיונותיו הוא רק 'כבוד ה' ומתוך כך הוא בביטול לה' יתברך לגמרי, כי לא נמצא בעולם שום ישות ושם גשמיות כביכול רק ה' יתברך בעצמו, [כעין המבוא בתורה נ"ה כִּי כְּשֶׁאָדָם עוֹמֵד בְּהִכָּל הַמֶּלֶךְ וּמִבְטָל

בעבודה של ענווה יכולה להתגבר 'עניות תכלית הגדלות'

ושלימות הענווה הוא שבוללים את שתי עבודות כאחד, כי אם הולכים רק בדרך עבודה הראשונה להיות נבזה בעיניו נמאס, אז יכול להתגבר הקל"י של שנקראת 'ענווה פסולה' שְׁיִהָיָה שְׁפָל וְנִבְזָה וְעָצֵל, שְׁקוּרִין רַע מְזֵל וְכָלֵעַ: שְׁלִים מְזִלְנִיק [תו' ע"ב ח"ב] לומר בעצמו שהוא באמת כלום וכל עבודת ה' שלו אינו שווה כלום אצל ה' יתברך, ומרוב ענוותו הפסולה אומר לעצמו שכבר אפס תקווה 'ותבונות יכניסו לעפריים' [עיי' בביאה"ל על התורה שמדבר אודות גנות הענווה הפסולה, כמו כן אם הולכים רק בעבודת היחודא עילאה - לחשוב בכל עת ורגע ברוממות האל, מבלי לעסוק כלל בזיכור המידות בפשיטות ולעקור את הגאווה שבתוכם אזי מכיון שסו"ס האדם רואה פרי הצלחתו הגאווה יכולה לצוץ בכל עת ורגע, ואף אם יתעלם מזה ויחשוב רק ביחודו ית' בכל עת ורגע, יכול לבוא לטעות להיות "עֲנִיִּים בְּשִׁבִּיל לְהִתְכַּבֵּד וּלְהִתְיָקָר עַל יְדֵי הָעֲנָוָה וְזֶהוּ בְּחִינַת עֲנִיּוּת שֶׁהוּא תְּכֵלֶת הַגְּדֻלָּה" [זוה כל הטעות של הפרדת הקבלה [יחו"ע] מקיום סעיף קטן בשו"ע [יחו"ת]. כי האדם הוא סוף כל סוף הוא גוף וחומר, וכשרואה פרי הצלחתו בדברים שהוא עושה, קשה מאוד להתעלם מהרהורי גאווה לגמרי, ובדרך הקדושה של 'יחודא עילאה' הרי מתעלמים מעולם הזה לגמרי ומכירים שהוא דמיון אחד בעלמא, וכן באיזה בחי' מסוימת גם מתעלמים מרע שבאדם ומתעסקים רק בטוב וביחודו יתברך, לכן אם לא מטפלים בגאווה עצמה להיות נבזה בעיניו, אזי גם ענווה שזוכה בה יכולה לפעמים להיות בדרך של 'עניות תכלית הגדלות' [והמבין יבין שהדרך הראשונה הלכו בה דרכי המוסר, הדרך השניה הוא דרך שגילוי מאורי החסידות].

הדרך השלישית של הענווה המתגלה בספרי רביה"ק

ועתה נבוא לראות יקרת הענווה המתגלה בספרי רביה"ק ו'את עלית על כולנה' ששם הענווה והגאווה מתכללים כאחד, וכדלהלן: ידוע מכל הספרים הקדושים שה' יתברך הוא 'אין' כלומר שלית מחשבה תפיסה ביה תמן כלל, [ו'אין' הוא ענוותנותו, והוא בהיפך מאצלינו שאין וענווה לומר שהוא כלום, אלא אצל ה' יתברך [ובכל העולם הרוחני] ה'אין' הכוונה שהוא תכלית המציאות], ורצונו ית' היה לגלות את עצמו, כלומר לגלות - טובו, ורחמנותו, מלכותו, וכו' וכדי להתגלות גילה את 'גאוותו' - ה'יש' שהם כל העולמות, וברא את כל בני אדם שיכירו בכבודו, כדי שיראו ויכירו שהוא ה'יש' והמציאות האמיתי של כל בריאה, אבל כל גאוותו הוא רק בשביל לגלות את ענוותנותו, כלומר כל העולמות נבראו בשביל לגלות את ה'אין' האמיתי שהוא ה' יתברך בעצמו.

אותו דבר אצל האדם, מצד אחד נשמתו הוא 'אין' כלומר שהוא רוחני, אך 'גופו' הוא יש וגשמי ושם כל הגאווה, ועבודת האדם הוא לגלות את נשמתו ה'אין', ולשבר את גופו שהוא ה'יש' וגאוותו, וכמו שנתבאר מקודם שמצד אחד להכניע את הגוף ואת הגאווה שבו [שהוא הדרך הא' לבזות את עצמו להיות נבזה בעיניו נמאס], ומצד שני להגביר את נשמתו שהוא ה'אין' וחלק הרוחני שבתוכו, [שהוא הדרך השניה כנ"ל].

מתגאים בקדושה רק כדי לגלות את הענווה

הדרך השלישית המתגלה בספרי רביה"ק, שלא רק שמבזים ושוברים את הגוף ואת הגאווה שבתוכו [הדרך הא'], ומגלים את אור הנשמה [הדרך ב'] אלא גם מגלים את הגאווה דקדושה שנמצא דווקא בגוף האדם, כי הרי כל הנשמה [שהוא 'אין'] יכולה להתגלות רק ע"י הגוף, כי רק הגוף יכול לעשות מצוות מעשיות, נמצא שהגוף והגאווה שבו הוא אינו דבר שאפשר רק לבזותו ולהכניעו [כדרך הא'], ומאידך א"א לחשוב

זה כל ייקרת הענווה
שמתגלה אצל חסיד
ברסלב שמצד אחד
יודע שהוא נבזה
בעיניו נמאס, אך אינו
נופל מזה אלא אדרבה
מזה בעצמו שהוא
יודע שהוא נבזה א"כ
ממני דווקא יתגלה
כבודו יתברך

שכל הגוף הוא רק דמיון בעלמא [הדרך הב'], אלא הגוף והגאווה שבו יש לו תכלית האמיתי בבריאה.

לכן מצד אחד אכן מבזים את הגוף שהוא 'נבזה בעיניו נמאס' אך מצד שני גם מבררים בתוך הגוף את הגאווה דקדושה, וזהו ע"י שידוע שכל הגוף וכל כוחו שניתן לו הוא לגלות את הנשמה, דהיינו לגלות אלקותו בעולם, זאת אומרת שכל תכלית גאות הגוף הוא בשביל לגלות הענווה, לכן מצד אחד צריך לבזות את הגוף ולדעת שהוא נבזה בעיניו נמאס וכנ"ל, ומצד שני להגביר את כוח הנשמה שהוא האין, ומרוב שמגבירים את כוח הנשמה וחלק האין שהוא עבודת יחודא עילאה שהכל אלקותו ואין שום גשמיות כלל, מגיעים לדרך השלישית שכל הנשמה וכל גילוי אלקותו ית' בעולם מתגלה דייקא ע"י הגוף הגשמי, ואז מתברר הגאווה דקדושה לדעת מכוחו ומנשמתו שהוא כל הסוד של התפארות בנקודות טובות, וע"י שעוסקים בגאווה דקדושה לדעת מכוחו ולהאמין בעצמו, ניצולים מענווה פסולה [הטעות והקל"י הא'] כי אדרבה יודעים מכוח הנשמה, וכן ניצולים מהטעות השני של ענווה תכלית הגדלות, שעיקר הטעות שחושבים שכל הגוף הוא דמיון בעלמא, ופתאום רואה האדם הצלחתו וא"א לו להמלט מהרהורי גאווה, וכל זה כי האמת שיש לו כוח בגופו, ומכיון שלא מבררים אותו הוא יכול לצוץ כל פעם, אך ע"י שמבררים להעלותו ע"י שידוע מכוחו.

לכן זה כל ייקרת הענווה שמתגלה אצל חסיד ברסלב, שמצד אחד יודע שהוא נבזה בעיניו נמאס, אך אינו נופל מזה אלא אדרבה מזה בעצמו שהוא יודע שהוא נבזה א"כ ממני דווקא יתגלה כבודו ית', כי אמנם אני רחוק מאוד [הדרך הא'] אבל גילוי כבודו ית' [הדרך הב'] הוא דייקא שכמה שיותר תחתון ומגושם יגלה אותו, [הדרך הג'], אבל כל הגאווה שיש בי כלומר כל האמונה שיש לי בכוחי הוא רק בדברים שמגלים אלקותו בעולם שמגלים יותר את האין ואפסיות הגוף, נמצא שדייקא בגאווה דקדושה [שהוא התפארות הנקודות טובות] יפול הרע והגאווה של הגוף].

מתוך "אוצר נחמני" - מכתבים (בכ"י)
מאוצרו של הרה"ח ר' נחמן ישראל בורשטיין זצ"ל

הנהגות ישראל לימי הספירה

בסייעתא דשמיא

פעיה"ק ירושלים ת"ו

יום ד' לסדר "וספרת לך שבע שבתות", כ"ה ימים
למספר בני"י ספירת "נצח שבנצח" תשנ"ה לפ"ק.

...זה כמה שנים, רחש לבי דבר טוב לומר ג' פרקי
תהלים בכל יום מימי הספירה, בנוסף על שיעור
תהלים היומי הרגיל, ולפני אמירת הג' מזמורים
אני גם נוהג לספור ספירת היום, (כי כידוע, אצל
הספרדים נהוג לספור גם ביום בלי ברכה אחר
תפילת שחרית, וכן נוהגים גם הרבה מהאשכנזים),
כדי להסמיק הספירה לאמירת התהלים, ולסיים כל
התהלים ביום חג השבועות, ביומא דהילולא רבא
דדוד מלכא משיחא, כמאמרם ז"ל דוד מת בעצרת,
רחמנא אידכר לן זכותיה. - ולכן כך נאה ויפה לעשות
אז "סיום", על ספרו של דוד המלך ע"ה זיע"א.

רעיון זה בניתי זאת בחסדו ית', על מאמר רביז"ל
בליקוטי מוהר"ן תנינא סי' ע"ג, שמדבר שם רביז"ל
מענין תשובה שזוכים ע"י אמירת תהלים - ומענין
מ"ט שיערי תשובה - ומ"ט ימי הספירה - ומ"ט אותיות
שבשבטי י"ה - . ועיין שם היטב, ותבין מאליך איך
קשור אמירת תהלים עם מ"ט ימי הספירה, ובאמת
כך כותב מוהרנ"ת הלכה למעשה בליקוטי עצות
שלו עפ"י התורה הנ"ל, שבימי הספירה צריכים
ליזהר ביותר לומר תהלים עיי"ש.

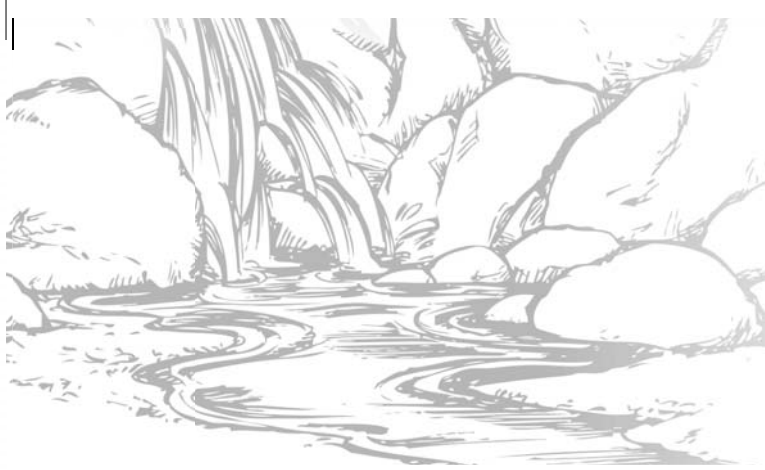
וחשבתי דרכי ואשובה, שג' מזמורים בכל יום ממ"ט

ימי הספירה, יהיו כנגד ג' פעמים מ"ט שיערי תשובה
ומ"ט אותיות שבשבטי י-ה שרביז"ל מביא שם, -
לכן נהגתי בעצמי בלי נדר, להוסיף שיעור תהלים
זה על שיעור התהלים היומי שלי - כדי לקיים דברי
מוהרנ"ת ז"ל כנ"ל, ובוודאי שזה הדבר הגון ושוה
לכל נפש, ורביז"ל כותב במאמרו שם: "ועל כן הוא
דבר גדול מאד לעסוק תמיד באמירת תהלים, כי
תהלים הוא התעוררות גדול מאד מאד להשי"ת,
אשרי שיאחז בו - - " עיי"ש.

ממילא מובן שכל המוסיף מוסיפין לו, ובפרט
שרביז"ל כותב שם על מאמר חז"ל (עבודה זרה ד:)
שדוד המלך ע"ה הורה תשובה ליחיד וכו' שעיקר
הוראת התשובה שלו הוא ספר תהלים שאמרו
בהתעוררות גדול מאד וברוח הקודש, עד שכל מי
שאומר תהלים, כל אחד ואחד כפי מה שהוא, יכול
למצוא עצמו בתוך התהלים ולהתעורר לתשובה
באמירתו. ועי' עוד בסוף ליקו"מ תנינא (סי' קכ"ה),
שכותב שם: "שעיקר אמירת תהלים, לומר כל מזמורי
תהלים על עצמו, למצוא את עצמו בתוך כל מזמור
ומזמור" עיי"ש.

והנורא תהילות... והשומע תפילות... והרוצה
בתשובה... הוא יזכנו לבלות כל ימינו ושנותינו,
בתורה ותפילה ובאמירת תהלים הרבה וכו', לטוב
לנו כל הימים, עד ביאת משיח צדקנו איש צמח שמו.
הוא דוד בעצמו, שיבוא ויגאלינו במהרה בימינו אמן.

נחמן ישראל בהרה"ח מור"ם בורשטיין

ניצוץ של אור

סיפורי התקרבות

ר' אברהם זאב רוזנבלט

מיוחדת, הם היו נראים בחשכה כמלאכים בריקודם...

לשנה אחרת כאשר נסעתי שוב למירון, ראיתי בשבת קודש בסעודה שלישית את ר' שמואל צ'ציק יושב בחדרו ומזמר זמירות, הדבר שבה את לבי והתיישבתי על ידו לזמר יחד אתו. זו היתה ההיכרות הראשונה שלי עם אנ"ש ועובדות אלו נחרטו עמוק בלבי, אך השנים עשו את שלהם והמשכתי את דרכי בדרך אבי.

ההתקרבות בישיבת ברסלב ב"ב

כאשר גדלתי והייתי לאיש התחילו לחשוב על כניסתי לישיבה גדולה. בהיות ואחי ר' יהושע היה לומד יחד עם הרה"ח ר' נתן ליברמנש בישיבת 'תפארת ציון' והכיר אותו באופן אישי ללא קשר על היותו חסיד ברסלב, שכנע את אבי להכניס אותי לישיבת ברסלב, שר' נתן ליברמנש שימש אז כמשגיח בישיבה.

כאשר נכנסתי לישיבה התגלה בפני עולם חדש ומופלא שלא ראיתי עד הנה, בחורים העובדים את ה' ולומדים בהתמדה. מה שבמיוחד מצא חן בעיני מהישיבה באותם ימים היו שני דברים עיקריים; ענין ההתבודדות והספר "משיבת נפש".

מאוחר יותר היו שני דברים אלו שמשכוני להתקרב לאורו של רבינו הקדוש במסירות עצומה כמו שאספר.

הישיבה היתה מחולקת שיעור אחד למדו בביהכ"נ ברסלב השוכן ברחוב מיימון, שיעור אחרו קבעו את מקומם בביהכ"נ זימיגרד, עיקר פעילות הישיבה היתה בבנין 'בית יוסף נובהרדוק'. שם אני למדתי.

אך לצערי, כאשר נודע לרב בית הכנסת בו היה נוהג אבי לקיים את תפילותיו כי נכנסתי לישיבת ברסלב, בא אליו בטרונאי ושאלו "מדוע הכנסת אותו לברסלב? מה יגדל ממנו שמה?!" בעקבות כך, מיהר אבי להוציאני משם, על אף שגם אני וגם הוא נהנינו מאד מכל המצב בישיבה, והעבירני לישיבת 'תפארת ציון'.

אולם שכבר גיליתי את האור, טעמתי כי טוב סחרה ולא רציתי לעזבה, החלו המניעות...

באותן שנים היה כל מבקש ה' ומחפש עצה מתורת רביה"ק ותלמידיו היה עולה אל ביתו של הרה"ח ר' נתן ליברמנש, אשר דלתו היה פתוח לכל דורש, ובמשך כל שעות היום היו אנ"ש

ההיכרות הראשונה עם אנ"ש

אבי מורי היה במקורו ממשפחתה רוזנטל הירושלמית, אך משפחתו שלו היתה משפחה חסידית, ואבי היה מרבה להסתובב ולהתבשם אצל אדמו"רים ורבנים לחטוף תורה ועבודת ה'.

כך גם אחרי מלחמת תש"ח כאשר משפחתנו נמלטה ליפו, שם התגוררנו בדירות שננטשו על ידי בעליהן הערבים בשנות המלחמה, היה אבי מרבה ללקט אמרים אצל האדמו"רים שהתגוררו באותם שנים בתל אביב של מעלה, כדוגמת האדמו"ר ר' משה מרדכי מלעלוב, ר' אהרן מבעלזא ועוד.

הוא היה יונק מכולם ולא התנגד לנשנש גם מתורת ברסלב. זכרוננו כי בילדותי נסענו

פעם עם האדמו"ר מלעלוב, שאגב היה קרוב משפחתנו, לשבות על שב"ק בצל הרשב"י. מירון של אותם שנים היה נראה אחר לגמרי, היו שם רק כמה ברסלב'ר חסידים שעבדו את ה' בדרכם הנפלאה. בליל שבת הראה לי אבי את החסיד ר' שמואל הורביץ בהצביעו עליו שהוא צדיק גדול, ואף סיפר לי את סיפור הנסיעה הידועה איך שחרף את נפשו לנסוע לאומן, במסירות נפש כידוע הסיפור. בעקבות כך נעמדתי

להסתכל עליו דקות ארוכות והתבוננתי בתנועותיו המופלאות במשך התפילה, ר' שמואל כאשר שם לב שאני מסתכל עליו ניסה לגרשני אך כמובן ללא הצלחה.

אחר התפילה נכנסו כמה מהברסלב'ר חסידים - ר' שמואל הורביץ, ר' מאיר שמעון זילברמן ועוד אחד לחדר פנימי שהיה אז בתוככי היכל הציון ושם בחשכה רקדו בשמחה והתלהבות

אחר התפילה נכנסו כמה

מהברסלב'ר חסידים -

ר' שמואל הורביץ, ר'

מאיר שמעון זילברמן

ועוד אחד לחדר פנימי

שהיה אז בתוככי היכל

הציון ושם בחשכה רקדו

בשמחה והתלהבות

מיוחדת, הם היו נראים

בחשכה כמלאכים

בריקודם...

כנראה שנהנה מהתשובה, אבל יותר הוא לא הרשה לי ללכת. הייתי בחור ממושמע, ואכן הפסקתי ללכת, אולם לבי בער בקרבי וכאשר פגשתי בפעם הבא את ר' נתן ליברמנש שחתי לפניו את העובדא כי אני מנוע מצד הישיבה לבוא אליו. ר' נתן חיזק את רוחי וייעץ לי כי אבוא אליו שלא על חשבון סדרי הישיבה, כך לא תהיה להם מקום לתעורמת, ואכן כך עשיתי וזכיתי לקבל ממנו הרבה במשך השנים. יתן לו ה' עוד שנים ארוכות של בריאות הגוה"נ מתוך הרחבת הדעת.

עוד זאת אני זוכר, כי ביום הפורים הקדוש, אחרי שהיו עולים לר' נתן להתבשם בינה של תורת רביה"ק, היו ממשיכים לפנות ערב אל בית אביו ר' זאב צ"ל לקיים את דת היום במשתה ושמחה.

ברבות השנים התחילו הנסיעות למירון, לשבות על שבת קודש אצל העיר וקדיש. יש הרבה להאריך בזה ואין כאן המקום, רק זאת אציין בהזדמנות זו, כי היינו יושבים על מזרונים באחד החדרים, ור' שמואל הורביץ היה שולח לנו את הטשולנט לכבוד שב"ק.

הציון באותן שבתות היה בדרך כלל ריק מאדם, רק בשבת חנוכה היו מגיעים מאנ"ש ר' בנימין זאב חשין ר' שמואל שפירא ועוד. טעמה המתוק של השבתות האלו לא ימיש זכרם מאתי עד עולם... קניתי שמה את עולמי הרוחני וכמובן שמה נחרט בלבי יותר ממקומות וזמנים אחרים מהו קיום עצותיו של רביה"ק בתמימות ופשיטות, יה"ר שנזכה לקיים כל זה ביתר שאת ויתר עוז לטוב לנו כל הימים.

מריבים לעלות אליו לשוחח אתו ולשמוע דברי אלקים חיים. אף אני הייתי מרבה לעלות ולשוחח אתו להתחזק בדרכי החדשה - הלא היא הדרך הישנה של רביה"ק ותלמידיו, לברר את התלבטויותי ולקבל הכוונה בכל הנצרך.

כמו כן, היו נוהגים תלמידי ישיבת ברסלב בדרך קבע מדי ליל שישי, לקיים עצת הניעור בלילה והיו יוצאים יחד עם ר' נתן להתבודד בשדות הסמוכים לבני ברק.

בהיות והיינו גרים ביפו, כאמור, הייתי פעמים רבות אוכל אצלו בשבתות, כמו כן בימי בין הזמנים הייתי הולך ברגל מיפו להתבשם מנועם אמריו בעת סעודת רעווא דרעוין - סעודה שלישית.

אז לא היה לי שכל להבין איך יתכן לאברך כמותו, אב למשפחה מבורכת עם ילדים קטנים, וכל אימת שהגעתי היה לו זמן בשבילי...

ברם, מעת שנכנסתי ללמוד בישיבת 'תפארת ציון' לא הרשו לי ללכת להתוועד אתו וכן עם שאר אנשי שלומינו.

פעם אחת ניסיתי לחמוק בשעת סעודה שלישית, באשר שחשבת כי האור אינו דולק וקיווייתי שלא ישימו לב להעדרתי. הלכתי לר' נתן והחייתי את נפשי בדיבורי החמים המעוררים לעבודת השי"ת. אולם תיכף למחרת ביום ראשון קרא לי המשגיח ושאל אותי "איפה היית אתמול בשעת השיחה?"

היה לי עזות דקדושה ועניתי בבירור "הלכתי לברסלב!"

- "ומה למדו שם?" המשיך לשאול.

- "זוהר" היתה תשובתי.

המשך "הכבשן"

אולי לכפרה על מה שעולל בשנים של רוח שטות.

בסייעתא דשמיא זכה להינצל מגי ההריגה בריא בגופו ושלם בנשמתו, הוא עלה ארצה והשתקע בעיר הקודש ירושלים ת"ו. לאות כי חזר בתשובה שלימה, היה דרכו כי מי שרצה ליהנות אותו ממונו או ממאכליו וכדומה, היה מתוודה לפניו ומספר לו את כל עברו, כדי שהלה לא יטעה בו במראהו או ברוחב ידיעותיו אלא ידע מי הוא האיש שעומד לפניו. אך אלו שבאו עמו במגע הפנימו כי לפניו עומד בעל תשובה חשוב וקירבו אותו בקרבה יתירה. מנגד, היו יוצאי רומניה שהיה קשה להם עד מאד לשכוח את כל עברו, והמשיכו לרדוף אותו גם כאן בארץ הקודש. אולם מיכל איציק, קיבל את הכל באהבה ובהבנה, כאשר לפעמים היה מגיב בשמחה "ס'קומט מיך!" - "מגיע לי!"

באשר התוודע לאורו של רבינו הקדוש, שבזכות כך זכה לחזור לכור מחצבתו, התיידד עם אנשי שלומינו והיה מרבה לישב בבית המדרש ועוסק בתורה ועבודת ה'. כן היה מרבה לשהות בהיכל ציון הרשב"י באתרא קדישא מירון, ואף היה נוהג להשתתף בקביעות בקיבוץ בראש השנה של אנשי שלומינו.

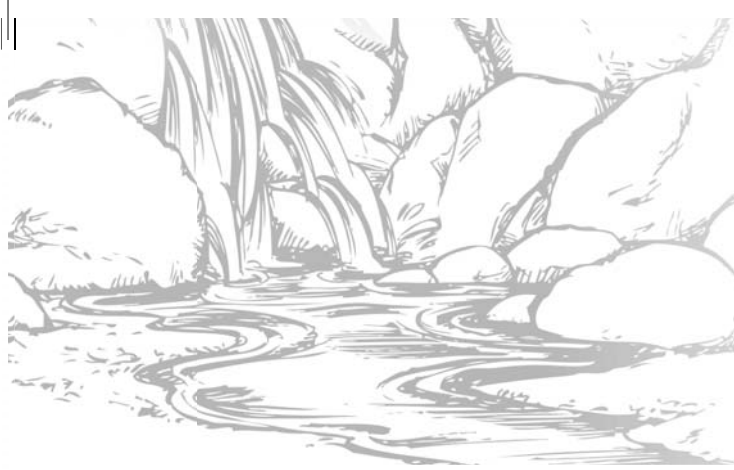
ר' מיכל איציק נפטר זקן ושבע ימים ביום י"ז אייר תש"ל, ונקבר בבית החיים העתיק בעיר טבריה. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.

הידועים לשמצה. מאמריו היו מלא שנאה וארס רח"ל, שאף הועתקו לעיתונים וכתבי עת אחרים, כאשר היה מרבה לצטט מספרי הקודש מה שאמרו נגד הגויים, כדי ללבות את השנאה רח"ל של אומות העולם.

עד מהרה נודע מי הוא זה שעומד מאחורי המאמרים הנוראיים, מה שהוסיף שנאה ובזז על מיכל איציק, עד שהיו כאלו שהפיצו שמועות כי ראוהו מסתובב בבגדי כמורה...

אולם כבר הבטיחנו הכתוב 'כי לא ידח ממנו נדח', ובשנות של טרום השואה ומיכל איציק התהלך אי שם מחפש את נפשו ואת מקומו, אינה ה' לידו ספר 'משיבת נפש'. הדברים שקרא בו היו לו למשיב נפש פשוטו כמשמעו, להשיב את נשמתו החלושה והצמאה לטללי תחיה. דברי אלקים חיים היוצאים מהנחל הנובע מקור חכמה השפיעו לטובה על מיכל איציק ולאט החל לשוב אל כור מחצבתו.

אז כאשר החיה הנאצית פשטה זרועותיה על יהדות רומניה, רצו לתת את נפשו של מיכל איציק לשלל, באשר ראו בו כאחד משלהם בידעם את מה שעולל לעמו ושירת את שאיפותיהם של הנאצים עצמם ימח שמם. אולם מיכל איציק שכבר עברה בו רוח טהרה, הצטרף מרצון לאחיו היהודים להיות מתענה יחד עמהם,

לאסוקי שמעתתא

ליבון דברי רביה"ק ותלמידיו

שאלה: למה לא מספיק לקיים את העצות של הצדיק, מדוע צריכים דווקא לעשות הכל עם ההתקשרות לצדיק?

תשובה א

הרה"ח ר' נתן ברנש"י שפירא

השאלה כמעט ואין לה מקום, שכן זוהי היסוד של כלליות תורת החסידות ובפרטיות כל ברסלב'ר חסיד יודע כי זהו יסוד באמונת צדיקים.

בכל זאת, נרחיב קצת על עצם ענין אמונת חכמים והמסתעף לענין קיום כל העצות של הצדיק.

יש שני סוגי עצות שהאדם מבקש מהצדיק; עצות בגשמיות ועצות ברוחניות.

אצל העולם רגילים כי הולכים לצדיקים כדי לפעול בני חיי ומזוני. אולם יש לדעת כי גם בגשמיות יש סוגי עצות, יש עצות בגשמיות בדרך כלל זה שנתן העצה אינו שייך לעצה, לדוגמא כאשר אחד, וזה יכול להיות אפילו איש פשוט, נותן עצה להצליח בעסק מסויים, אחרי שהאדם קיים את העצה שוב אינו שייך אל זה שיעץ לו וביכולתו להמשיך לייעץ אותו לשאר אנשים.

אך כאשר הצדיק האמת נותן עצה איך להתנהג בדבר גשמי, הרי שהדברים מתנהגים אחרת לגמרי. העצה שהוא נותן, אם אדם לא מאמין והוא לא קשור לבעל העצה ספק גדול אם יצליח, רק כמה שהוא קשור לצדיק והוא מאמין בו כך יזכה לפעול. כמו כן לא יוכל לייעץ עצה זו לאנשים אחרים.

לדוגמא, ידוע הסיפור של נעמן שר צבא ארם שהיה מצורע,

ובעצת משרתת יהודייה שהיתה שבויה אצלו הציע לו שילך אליו אליו אליו הנביא והוא יוכל לרפאות אותו. ואכן הוא בא אליו ואליו אליו אמר לו שיטבול שבע פעמים בירדן ויתרפא, אך נעמן אמר 'החסר נהרות בארם', אולם שריו שכנעו אותו לקיים את דברי אליו אליו כי מה כבר יוכל להפסיד, ואכן הוא טבל ונטהר גופו לגמרי מהצרעת.

והנה, ברור לכל אחד, כי עצה זו לא יועיל לשום אחד אחר, רק הנביא עשה מה שעשה והלביש את זה בדבר גשמי של טבילה בירדן. וודאי אילו היה נעמן הולך לטבול על דעת עצמו לא היה פועל שום דבר, רק מכיון שאלישע ציווה לו לעשות כן זכה להתרפאות.

היה פעם איזה שלג מאד כבד, ור' נפתלי תלמיד רבינו הלך עם עוד כמה מאנ"ש והתחילו להגיד שמות הצדיקים, וכך התבהר להם הדרך והיו יוכלים להמשיך בדרכם, בפעם אחרת שהלכו והיה שלג כמו כן, אמרו זה לזה הבה נאמר שמות הצדיקים, נענה ר' נפתלי: "אכן אבל אני צריך לצוות זאת!".

ולכאורה מה הנפ"מ הרי שמות הצדיקים מסוגל לשנות הטבע, אלא ר' נפתלי גילה לנו כאן יסוד מוסד, אפשר לעשות אותן פעולות אבל צריכים שהצדיק יאמר ויצווה.

זהו בעניינים גשמיים.

בעניינים רוחניים, שזה הרבה יותר גבוה, העצות של קימת חצות, התבודדות, שמחה, הראש השנה של הרבי ועוד, מי שיעשה על

האדם מתקרב להשי"ת וזוכה לאמונה שלימה ובירור המדמה ולבו נכון עם השי"ת.

עוד יש להוסיף, כי ענין זה של התקשרות לצדיק מתגלה במיוחד אצל יחיד הדורות, הן במתן תורה, שהשי"ת דיבר בלשון יחיד למשה רבינו וכלל ישראל רק שמעו איך השי"ת מדבר למשה, ורביז"ל אומר בתורה (לו, ב) כי משה רבינו בגימטריא 'תרי"ג' והתורה נקראת 'תורת משה' ורק על ידי התקשרות עם נשמת משה יכולים לקיים התרי"ג מצות בשלימות.

גם בחייו של משה רבינו נתגלה הענין של התקשרות לצדיק במשך הזמן יותר ויותר, כי קודם כתוב 'ויאמן העם' ואח"כ בקריעת ים סוף כתוב 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו, לאחר מכן במתן תורה כתיב 'וגם בך יאמינו לעולם' ולא רק בשעת ההתגלות כמו בקריעת ים סוף, עד שלפני פטירתו של משה רבינו בספר משנה תורה כבר היתה שכינה מדברת מתוך גרונו ממש, לא שמשה חזר ואומר מה שהשי"ת מצוה אותו, כמו שהיה בספרי בראשית עד במדבר, אלא משה בעצמו מדבר והשכינה מדברת מתוך גרונו.

וכאשר נשים לב נראה, כי דווקא המצוות של יראת ה', אהבת ה' וקריאת שמע היינו אמונה נתגלו רק בספר דברים, כי דווקא ע"י התקשרות לצדיק בלב ונפש לבו נכון עם השי"ת ואז יוכל לקיים מצוות אלו.

וענין התקשרות לצדיק נתגלה ביותר אצל הרשב"י, כמבואר בזוהר "כי משה לא ידע כי קרן עור פניו ואנא ידע", שנתגלה יותר לצדיקים גדולים ודוקא כאשר שבחו תלמידי הרשב"י את רבם דהיינו שהאמינו בו והתקשרו אליו אמר להם עוד חידושי תורה (עיין ליקו"מ ככו) עד שנתגלה כל כך גדולתו שאמר "יכול אני לפטור את העולם מן הדין".

לאחר מכן, בימי האר"י הקדוש נתגלה יותר הענין של התקשרות לצדיק, כי כל הענין שיכולין לתקן נשמות אחרי פטירתו ותיקוני נשמות וגלגולים נתגלה יותר בימי האר"י, ולאחריו בימי הבעש"ט הקדוש נתגלה הענין יותר ויותר, של עריכת השולחן ושירים קובלת פדיונות וכו' שתגלה על ידי הבעש"ט כי התקרבות לה' תלויה בהתקרבות לצדיק, ואח"כ ע"י רביז"ל נתגלה הענין יותר ויותר, כמו שרואין האריכות שיש בספר המדות באות צדיק וליקוטי עצות אות צדיק, וגם נתגלה כוחו של הצדיק גם אחר הסתלקותו, שיכול לישבע לפני שני עדים כי גם אחרי הסתלקותו כל מי שיבוא על קברו יתקן נשמתו.

דהיינו כל שנשמת הצדיק עולה והגיע למדרגה של משיח דהיינו יחידה דיחידה בתכלית מדרגה עליונה, כן נתגלה כחו יותר איך דווקא בהתקשרות ואהבה וביטול לב ונפש יכולים להתקרב להשי"ת ולבוא לתכלית הנצח.

ודווקא על ידי התקשרות לרבינו ז"ל מכינים את עם ישראל שיהיה דור שכולו זכאי, שעל ידם נזכה לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

דעת עצמו, כגון שאחד יעשה התבודדות מבלי שהוא שמע כלל שרבינו רבי נחמן מברסלב ציווה לעשות זאת, אלא כי הוא מרגיש שזה דבר טוב ונפלא לדבר עם ה', זה ענין מיוחד, יש בזה כח התפילה, אבל ההבטחה שרבינו אמר כי ע"י התבודדות נעשה איש כשר באמת ושאר הדברים שגילה שזוכים ע"י התבודדות, וודאי שהוא לא יקבל באופן כזה.

הכח שרבינו הלביש בתוך השעה התבודדות, הרי שכמה האדם יאמין ברבינו, יזכה לקבל ולהתקרב אליו יותר.

רבינו הרי צמצם את התורות שלו רבבות פעמים, עד שהלביש אותם בתוך עצה כזו וכזו כידוע, אי אפשר להבין את זה במילים כלל. לכן, אם אני מאמין בכח של הרבי, אני מאמין שיש פה תיקונים גבוהים מאד, זה לא רק שמדברים אל ה', אלא אמונה בצדיק שגילה עצה זו, אמונה שזה מה שיהפוך אותי לאיש כשר באמת, לצדיק גמור, הרי זה רבבות פעמים יותר גבוה מעצם קיום העצה.

רק לקבל קצה השגה, נביא דוגמא, כאשר אדם אומר 'שור' אין בזה שום מצוה, אבל אם הוא לומד גמרא והוא אומר 'שור' שנגח את הפרה, הרי הוא מקבל על זה שכר אין סופי, כי הוא אמר עוד מילה מתורת ה'. כי משה רבינו המשיך תורה מסיני וצמצם את זה במילים אלו. וכאשר אני אומר את זה באמונה בה' ובתורתו, מקבלים על זה שכר אין קץ.

וכן הוא בכל עצה ובכל דבר, אם עושים זאת בגלל שהצדיק ציווה לעשות כן, מתוך אמונה בצדיק, הרי זה כרחוק מזרח ממערב מה שאפשר לקבל יותר מהעצה עצמה. כי עצות של הצדיק האמת, בפרט שאנחנו קשורים לרבינו ויודעים כי זה השלימות, אזי כמה שנאמין יותר בכח של הרבי, ונעשה זאת בהתקשרות אליו, העצה יותר מאיר לו.

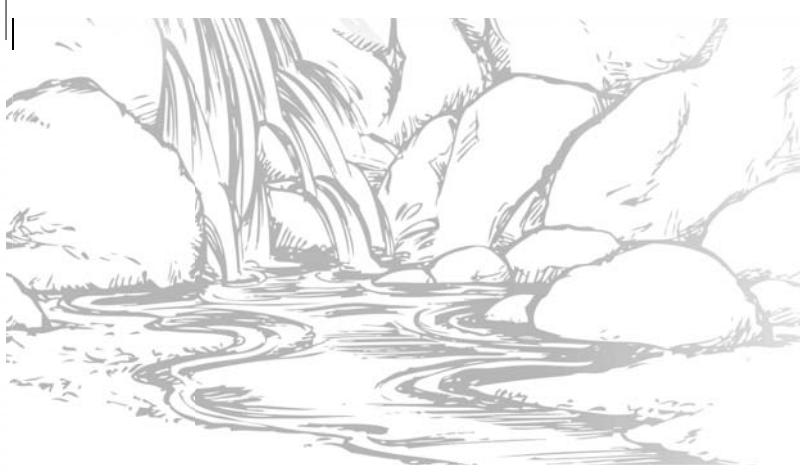
תשובה ב

הר"ר איתמר לייפער

השאלה ידועה ונשאלת ע"י רבים, שהרי העיקר מה שצריכים הצדיק הוא שיוורנו הדרך לילך בה ומדוע צריכים להתקרב ולהתקשר לאהוב את הצדיק בעצמו.

אך האמת היא, כי כמעט בכל תורה בליקוטי מוהר"ן יש תשובה לשאלה זו באופן אחר, והנקודה הפנימית של הדבר מובא בספר המדות "מי שאינו מאמין בהצדיק אין לבו נכון עם השי"ת".

ועצם ענין ההתקשרות היא, שעל אף שאנו רגילין בעין הגשמי לראות איך כל אדם הוא גוף נפרד מחבירו, ואין שום שייכות מגוף אחד לחבירו, מלבד קרובי משפחה שמחוייב באבילות עליהם, אבל בנפשות אין הדבר כן, אלא כאשר אדם אוהב את זולתו, הנפשות מתחברות אחד לשני ונעשים כנפש אחד, ממילא על ידי אהבה והתקשרות ואמונה וביטול בלב ונפש לצדיק נעשה נפשו של האדם מקושר למקום טהור וקדוש, ונפשו ורוחו ונשמתו של

לקדושים אשר בארץ

חקר קברי צדיקים

מ"תמנת סרח" ל"כיפל חרס"

במרכז הארץ מזרחה, בשכנות לעיר "אריאל" על גבעה נישאה שוכן לו הכפר הערבי "כיפל חרס" החולש על פני הסביבה, בעיקר הודות לצריח הגבוה הניצב על ראש ההר. צריח זה שוכן מטרים ספורים ממבנה קטן וצנוע בעל כיפה לבנה עגולה, מקום קברו של הנביא יהושע בן נון התלמיד הנאמן של ראש כל הנביאים משה רבינו ע"ה שקיבל תורה מפיו "משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע".

חצר קטנה מובילה לחדר קטן וריק מכל. חוץ מחלון קטן בו מדליקים נרות, אין כל זכר למצבה או משהו דומה. להלן נראה שאכן כך תיארוהו הנוסעים הקדמונים, כשהם מציינים כי המבנה הוא בעצם מעל מערת קבורה בו נטמן הנביא יהושע עצמו.

בקרבת מקום, באמצע העליה התלולה לראש ההר מצד שמאל, שוכן מבנה מהודר יותר, ובו מצבה גדולה המציינת את קבר חברו כלב בן יפונה שעלה איתו לארץ ישראל עם המרגלים וביחד ניצלו מעצתם הרעה. ואילו בדרך היורדת לאחר קבר יהושע, אנו מגיעים למבנה נוסף בצד הדרך, המבנה קטן אך מחוצה לו משתרעת מצבה ענקית המציינת את קברו של נון אביו של יהושע.

סרח או חרס

בראשונה אנו צריכים לראות מה נכתב בספר יהושע לגבי קבורתו. וזה לשון הכתוב (יהושע כד, ל): "וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ בְּגִבּוֹל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת סָרַח אֲשֶׁר בְּהַר אֶפְרַיִם מִצְפּוֹן לְהָרָה גֵּעַשׁ" כלומר, בעיר "תמנת סרח" הנמצאת בגבול שבט אפרים בהר מצפון להר געש.

רש"י שם מתעכב אודות שינוי בשם המקום וזה לשון רש"י: "בתמנת סרח - כך שמה. ובמקום אחר (שופטים ב, ט) הוא קורא אותה: תמנת חרס, על שם שהעמידו תמונת החמה על קברו (של יהושע), לומר, זה הוא שהעמיד החמה, וכל העובר עליה אומר חבל על זה שעשה דבר גדול כזה ומת. ויש אומרים, תמנת חרס שמה, ולמה נקרא שמה תמנת סרח, על שם שפירותיה מסריחין מרוב שמן".

נמצא כי ב' יישובים אנו מוצאים ברש"י ליישב את השינוי בין 'חרס' ל'סרח': (א) השם האמיתי הוא סרח, אלא היות והעמידו שום תמונה של שמש, שנקראת גם חרס ("האומר לחרס ולא יזרח"), השתנה השם לחרס. (ב) השם האמיתי הוא חרס, אלא שלאחר קבורת יהושע השתבחה האדמה שם עד כדי כך שהפירות הסריחו מרוב שומנם, לכך השתנה השם לסרח.

לגבי היישוב האחרון יש לציין כי בזמן חורבן בית המקדש, כנראה עקב החטאים והעוונות של ישראל, חזר המקום להיות אדמת טרשים, כפי שמצאנו באותו רשע אדריינוס ש"ט שבדרכו להחריב את בית המקדש עבר דרך קבר יהושע בן נון, וכך מסופר (מעם לועז דברים עמ' תתשח): "והלך אדריינוס... וילך בכל ארץ

ישראל לראות קברי המלכים והנביאים, כיון שהגיע לתמנת סרח ראה קברו של יהושע בן נון שלא היה כמוהו, שאל לבני גולה קבר זה של מי הוא, אמרו לו של יהושע פרנס שלנו, פתח ואמר פרנס נאמן שלא היה כמוהו, הנחיל לכם ארץ טובה ושמנה וגופו הטמין בין הרים וטרשים..."

הרי לפנינו הכפר "כיפל חרס" הנמצא בנחלת אפרים, בראש ההר, וגם השם "חרס" נותן לנו להבין כי ככל הנראה מדובר באותה תמנת חרס-סרח המוזכרת בנ"ך.

אכן לגבי הסימן שהוא "מצפון להר געש", עדיין לא שמענו על הר געש באזור זה. קושיא זו כבר היתה קשה לחז"ל (קהלת רבה ריש פ"ז): "חזרנו על כל המקרא ולא מצינו מקום ששמו געש - ומהו הר געש, רצה הקב"ה להרעיש וגם להגעיש עליהם את ההר", וכפירש"י ביהושע (שם): "להר געש - מלמד שרעש עליהם ההר להורגם לפי שלא הספידוהו כראוי". הרי שאין מדובר דווקא בהר געש כפשוטו.

אמנם האמת היא שישנם חוקרים הטוענים בתוקף כי מדרום לאותו איזור אכן ישנם סימנים להמצאותו של הר געש בימים קדומים. כמו כן בעל אדמת קודש מציין הר מסויים באיזור כהר געש.

מקורות קדומים

הזיהוי של כפר חרס (כיפל חרס) כתמנת חרס מופיע ברוב ככל ספרי המסעות ומוסכם על כל מחברי הספרים והחוקרים בעבר, ובפרט הספרים שמיוסדים לקביעת גבולות הארץ, כמו רבינו

אנ"ש בקבר נון לפני כארבעים שנה

קבר יהושע בבוקר

אשתורי
בספרו
ופרח (פי"א) הכותב
"לדרום שכם כשתי
שעות הוא תמנת
חרס וקורין לו כפר
חרס". החרו החזיקו
אחריו ה'תבואות
הארץ' וה'אדמת
קודש' שכל אחד
בסגנונו ובדרכו

מאשרים ומקיימים שאכן כאן הוא המקום האמיתי. במיוחד יש לציין דברי האדמת קודש הנותן כיוונים מדויקים ע"פ מדות וק"מ מהעיר פתח תקוה וכפר סבא עיי"ש. וכן מופיע גם במפה שהדפיס בספרו.

אין כאן המקום לילך כרוכלא ולפרט כל המקורות הקדומים, נסתפק רק בכמה מהם:

ראשית נציין דברי הנוסעים מזמן הראשונים לפני למעלה מאלף שנה: "והר געש גבוה מאד... ובאמצע ההר יהושע בן נון קבור ואצלו כלב בן יפונה" (ר' פתחיה מרגנשבורג). "ג' פרסאות עד הר געש... ולשם שתי קברות אחת של אדונינו יהושע בן נון הנביא וכלב בן יפונה" (ר' יעקב ב"ר נתנאל הכהן). "בכפר חרס יהושע בן נון, ונון אביו, וכלב בן יפונה" (ר' יעקב שליח רבינו יחיאל מפאריז). בסדר הדורות מביא בשם גלילות ארץ ישראל: "יהושע ואביו נון נקברים זה אצל זה בכפר חרס תחת הר געש ועל אחד אילן של חרובים ועל אחד של רמונים". מוסיף על זה בשבחי ירושלים "ועליהם ציונים גדולים".

בספר אהבת ציון כתב: "קבורת יהושע על הר גבוה ותלול, אמנם אין עליו שום בנין כי אם ד' כתלים ואומרים שיש תחתיו מערה והוא קבור בתוכה, וכמה פעמים בנו עליו מגדל ונפל ונהרס ואח"כ חדלו לבנות. והלכנו מעט ובאנו על קבורת אביו נון ועליו ציון גדול ונאה. ולפני הציון (של יהושע) בנו הישמעאלים בית תיפלה קטן ונכנסנו שם ואמרו שהוא קבורת כלב בן יפונה ע"ה, והם קרובים זה לזה שלשתם בתמנת סרח בקצה נחלת יוסף".

גם מצאנו שנהגו בני ירושלים לנסוע לשם לקראת יומא דהילולא של יהושע בכ"ו ניסן, וזה לשון הספר יחוסא דצדיקא: "תלמידי החכמים מירושלם תובב"א הולכים אחר הפסח עם עולי רגלים ולומדים על קבר יהושע בן נון את ספר הזוהר שני ימים". גם ר' יצחק אלפרא מספר כי בימיו "השמשים הישמעאלים מדליקים נרות ופותחים ליהודים הבאים שמה ואומרים שירה וסליחות". תיאור זה אנו שומעים גם כיום מוותיקי אנ"ש הזוכרים כיצד ממש בדיוק כך התנהלו הדברים עד לפני כעשרים שנה, כאשר השמש הערבי היה פותח ומדליק את הנרות עבור היהודים.

הנה כי כן המקורות הנאמנים עלינו, הסכימו פה אחד שהזיהוי הזה הוא נכון. כל זאת שלא כדברי חוקרים בני ימינו שהחליטו משום מה להעדיף מקום באיזור רמאללה שנקרא בעבר "תבנת" שם שמזכיר את 'תמנת', שהוא הוא תמנת חרס. אין כאן המקום לדון ולחקור את ראיותיהם ה"ארכיאולוגיות" וה"מדעיות", שכן לא מפיהם אנו חיים, אלא מפיהם של חכמי ישראל בכל הדורות

שלפנינו שקיימו את הכפר כיפל חרס והעדיפו את הזיהוי של 'חרס' על פני 'תבנת'.

גודל קדושת המקום

אם נתבונן בכמה מקומות בדברי חז"ל בהם מובא מקום קברו של יהושע, הרי שלפנינו מקום קדוש ומסוגל עד מאד, ולמקרא הדברים מקבלים השתוקקות נוראה לפקוד את מקום הקודש הלזה.

היה זה בעת חורבן בית המקדש כאשר הנביא ירמיהו הלך לעורר רחמים אצל משה רבינו והאבות הקדושים, כתוב במדרש (ע"פ הגירסא באוצר אגדות נ"ך):

"ויחרדו אברהם יצחק ויעקב וישאלו את משה מה לך כי נזעקת וכו', וישמעו כי הוגלה העם וכי חרב בית ה', ויקרעו אף המה את בגדיהם וישימו ידיהם על ראשיהם ויצעקו ויבכו בקול מר ויפנו וילכו אל קבר יהושע בן נון, וישאל משה את יהושע, יהושע מנהיג העם, איה בני ישראל אשר הפקדתי אותם בידך טרם מותי? ויען יהושע וכו' וישימו פעמיהם לעבר ארץ ישראל וכהגיעם והנה הארץ חרבה ושוממה מאין יושב ויביטו אל מקום המקדש ויראו תל חורבות ואבנים שרופות מתגלגלות בו וכו'".

אמנם עבור חסידי ברסלב קברו של יהושע בן נון קובע ברכה לעצמו, שכן המושג של יהושע מסמל את ענין הביטול לצדיק האמת, כפי שיהושע התבטל כלפי משה, וכידוע שרביה"ק אמר על תלמידו מוהרנ"ת שהוא בבחינת יהושע ואכמ"ל.

קבר יהושע בן נון שהגיע לאלג'יר הרחוקה

לאחר שביררנו את אמיתת מקום קבר יהושע בן נון, נרחיק נדוד לעבר העיר תלמסאן שבאלג'יר על גבול מרוקו שם נמצא מבנה מהודר בשם "סידי יהושע" אשר לפי המסופר בקרב יהודי מרוקו "ניסים רבים נעשים למשתטחים על קבר זה. גם המוסלמים מאמינים בסיפור זה ובנו מסגד על קברו, והיות ויהושע ענק היה מבצבץ קברו מתוך המסגד... ואוסרים על היהודים להשתטח על קברו. יהודים בכל הדורות חירפו נפשם להשתטח על קבר זה (!) וליטול מעפרו לסגולה, וזכו לראות ניסים ונפלאות.

קבר יהושע באלג'ריה

קבר נון

קבר קלב כשהוא ריק

המבוגרים שבינינו עוד זוכרים את הנסיעות עם החסיד רבי שמואל שפירא ז"ל ושאר זקני וחשובי אנ"ש כיצד היו עוצרים במקומות הקדושים הללו, וכפי שאפשר לראות בתמונות המצורפות למאמר זה, המתפרסמות באדיבות הרב שמואל יצחק רוזנפלד הי"ו שצילם אותם בשעתו.

אך למרבה הצער כידוע שבשנים האחרונות טרף יוסף, דרכי ציון אבילות ועקב סכנת הנפשות מבני דודינו אי אפשר כיום להגיע לכל המקומות הללו, ואם כבר ישנה הזדמנות לכך, היא כרוכה בהתגרות באומות מסוכנות ואנ"ש מדירים את רגלם מנסיעות כאלו.

למביני דבר שבין הקוראים ניתן לגלות כי ישנה גם היום דרך "להשתטח" על קבר יהושע בן נון, שכן לאחרונה ברוב שעות היום מסלול הנחיתה של המטוסים בשדה התעופה עובר מימין לעיר אריאל השוכנת ליד כיפל חרס. כולנו מייחלים שבמהרה יפתחו שערי ציון הנעולים ונוכל לטוס לאוקראינה להשתטח על ציון רביה"ק באומן, אז כשזה יקרה כדאי לעיין במפה לפני הנסיעה, וכאשר המטוס ינמיך טוס ויכנס לגבולות הארץ, נתבונן בצד שמאל ונראה מתחתנו באופן ברור את הכפר כיפל חרס, ובפרט את הצריח הגבוה בראש ההר, הסמוך מאד לקבר יהושע בן נון, ומן הסתם לא יפסיד האומר אז כמה פרקי תהילים, שהרי קדושת הצדיק בכל הרואה...

ר' שמואל שפירא בשיחת חברים עם אנ"ש בקבר יהושע בן נון

גם המשתטחים על קבר נון אביו הנמצא גם הוא באיזור זה נושעים... עונשים נוראים נענשו אלו שהעזו לפקפק ולומר שיהושע אינו קבור שם".

ואם בכל זאת תשאלו כיצד מגיע יהושע בן נון, ששיחרר את ארץ ישראל, עד לאלג'יר הנמצאת בסוף הים התיכון בואכה האוקיינוס האטלנטי, לשם כך מסופרת אגדה מסויימת שאין כאן המקום להביאה, אשר לא רק שהיא תלושה מהמציאות, אלא שהיא עומדת בניגוד מוחלט לפרקים שלמים בתורה ובנ"ך.

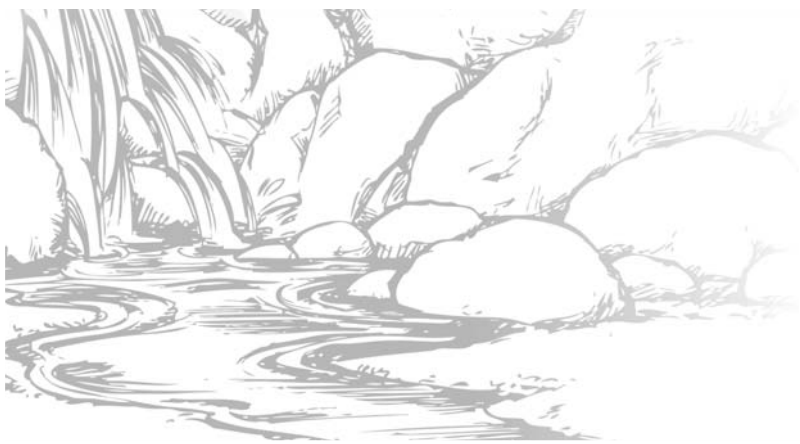
רק כדי להרגיע את מי שנבהל, נגלה בחצי אוזן, כי לאחרונה כבר התגלה שהמקור לכל הסיפור המוזר הזה הוא לא אחר מספר ה"קוראן" המוסלמי... כך שכנראה מדובר בדמיון ערבי פורה שהשתרש לו משום מה אצל יהודי מרוקו.

באותו ענין יש גם להוסיף כי גם בארץ ישראל היתה מסורת אצל המוסלמים כי קבר יהושע בן נון הוא לא אחר מ"נבי יושע" באיזור קדש נפתלי וצומת ישע בצפון הגליל העליון, קבר המוכר לנו כיום ע"פ מסקנתו של בעל 'אדמת קודש' כקברו של רבי יוסי דמן מלחיא.

נחזור לענייננו:

לפני כחמישים שנה קפצו אנ"ש חסידי ברסלב על מציאה רבתית: היה זה לאחר מלחמת ששת הימים כאשר התברר שהדרך למירון שעד אז היתה ארוכה למדי ומתפתלת דרך ערי שפלת החוף, התקצרה בצורה משמעותית, ולראשונה ניתן לנסוע דרך הרי השומרון שנפתחו למעבר, בהם הערים רמאללה, שכם וג'נין...

אך שמחתם הגדולה של החסידים לא היתה נעוצה בקיצור הדרך, אלא להיפך, מעתה היתה הדרך לוקחת שעות נוספות... מעתה נוצלה הנסיעה להשתטח גם בקברי הצדיקים אשר בהרי השומרון: קבר יהושע בן נון וכלב בן יפונה בכפר חרס, קברי אלעזר ואיתמר ושבעים הזקנים בגבעת פנחס - עוורתא, וגולת הכותרת: קבר יוסף הצדיק בטבורה של שכם.

נקודת החבר לקבל דין מן דין

ר' רפאל אנשין - בי"ש

שעת מבחן

שבקדושה כדרכנו מימים ימימה, רק לדעת ולהאמין לדברי רבינו הקדוש כי הרצון בעצמו הוא יקר מאד בעיני השי"ת, וכן להוציא את הרצונות בפה (עי' תורה לא) ולשפוך על כך את לבנו לפני ה' בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו, ולהאמין כי "לית רעותא טבא דאיתאביד" כמו שמוהרנ"ת מרבה להביא את הלשון של הזוהר הקדוש.

מה גם שע"י שמוציא את הכיסופים בפה, זוכים גם כן להוציא את הדבר מכח אל הפועל (עי' תורה לא ותורה סו) ולשבר את המסכים והמניעות, כמבואר בתורה ס"ו שכל המניעות נועדו רק כדי להגביר את החשק "שיהיה הרצון והחשב חזק כפי מעלת הנחשק", ובודאי נחשק גבוה כזו, ציון הרשב"י בל"ג בעומר וציון רביה"ק בכל עת ובפרט בראש השנה, הוא גבוה ונשגב מאד, וככל שיהיה לנו כספים חזקים ונרבה בתפילות ותחנונים על כך, וודאי שהסיכויים גדלים לשבר את המניעות שכל כולן לא נועדו אלא להגביר את הרצון.

צאי לך בעקבי הצאן

נשובה נא אחורנית יותר משלשה עשורים, עת שהיו שערי ציון באומן נעולים, איה העט והסופר שיתאר את הכיסופים, התפילות והבכיות שהיו מרבים לזכות לפחות פעם אחת בחיים להשתטח על הציון הקדוש, ולבסוף, כאשר נתמלאה סאת התפילות נשברו באחת כל המניעות ונפלו כל המסכים ושערי ציון נפתחו לרווחה, יה"ר שנזכה גם השנה לכך עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו.

אין ספק, כי כל אלו הכיסופים והגעגועים, התפילות והרצונות, גם כאשר היה נראה כי הכל לריק ואינם פועלים כלום - מלבד מה שאמר רבינו כי גם זה יקר מאד גם כשלא פועלים, בסוף נצטרף הכל לחשבון ונשברו המניעות לגמרי.

וביאור הדברים הוא כמו שכותב ר' נתן בליקוטי הלכות (הלכות ראשית הגז ג') כי כיסופים הבאים דווקא מתוך המניעות יוצרים כלים נפלאים כאלו הראויים לקבל אורות גבוהים ונחשבים, אשר מבלי הכלים האלו לא היינו יכולים לקבל את האור, כי זה בבחינת ריבוי אור שגורם חורבן ושבירה ח"ו.

הרי לנו כי יש לנו כעת הזדמנות פז, לחזק את העבודה של הרצון וכמו שאומר רבינו (שיחות הר"ן נא) כי העיקר הוא הרצון, לרצות לעבוד את ה' בתמימות ופשיטות, יה"ר שנזכה לכך באמת ובתמים.

יום הקדוש ל"ג בעומר מעורר בלב כל אחד מישראל כיסופים וגעגועים להשי"ת, כמו שר' נתן משתפך בתפילה הנודעת "ועמך בית ישראל משתוקקים ומתגעגעים מאד להשם יתברך", במיוחד אצל חסידי ברסלב בכלליות ובפרטיות חסידי ברסלב כאן בארץ הקודש, אשר בוערת בקרבם יקוד אש שלהבת להתרפק ולשהות בצל ציון קדשו של התנא האלקי הרשב"י זיע"א.

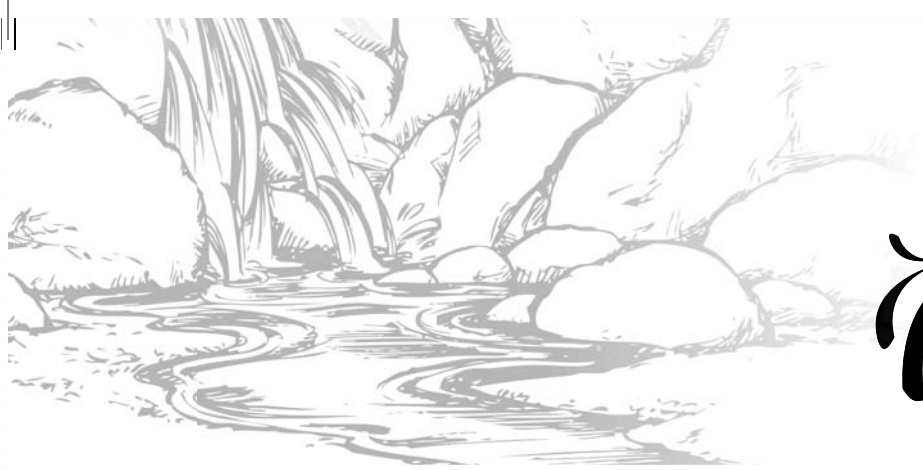
שכן שאיפתנו ותקוותינו להינצל משכחת התורה המתגבר במיוחד כעת בדורנו - דור עקבתא דמשיחא, כבר גילה לנו רבינו שהוא ע"י התגלות סודות התורה שהתחיל מרבי שמעון בר יוחאי והמשיך דרך שאר יחידי הדורות עד עכשיו שיש נחל נובע מקור חכמה וכו' כמבואר במאמר "לכו חזו".

הזדמנות מיוחדת לקיים עצתו של רבינו הקדוש בהידור רב הלא הוא "הרצון", לקיים את עבודת הרצון בתמימות

בשנה זו - שנת תש"פ, זימן לנו השם יתברך ברוב רחמיו וטובו, שעת מבחן ונסיון מיוחד, עד כמה אנו מאמינים בכוחו של רבינו הקדוש ועד כמה אנו דבוקים בעצותיו, לקיים את כל אשר יאמר.

עבודת הרצון

שכן במקום לפלפל ב'קופקעס' וקבוצות 'במרחק 2 מטר' מה מצב הנגיף ומה ההנחיות החדשות... וכו' ובמקום להיות מיואש ח"ו על שאי אפשר לנסוע למירון כי המקום סגור ומסוגר, או על השמועות המתהלכות אודות הנסיעה לבית חיינו עיר עוז לנו אומן יצ"ו על ימי ראש השנה הקדושים לקיים את הקיבוץ הקדוש. ולא זו אף זו, אלא שבעקבות הימים הטרופים מתגלים ח"ו ניצני ייאוש בשאר דברים שבקדושה הנמנעים מאתנו לעשותם כסדרם כמו שהיו רגילים עד כה. יש לנו כאן הזדמנות מיוחדת לקיים עצתו של רבינו הקדוש בהידור רב הלא הוא "הרצון", לקיים את עבודת הרצון בתמימות ופשיטות. להבעיר את הרצונות והכיסופים לקדושת הרשב"י וציונו הקדוש, מבלי לתת מקום לשום מחשבות של טבע וכפירות ח"ו (עיין בארוכה דבריו הנעימים של מוהרנ"ת בליקוטי הלכות ערב הלכה ג) לקרר ולהחליש את אש ההתלהבות הרצונות והכיסופים לקיים כל דבר

קריאה לכל חסידי ברסלב (תרפ"ט)

הפעם, במסגרת הסיקור ההיסטורי, נעסוק במודעה תמימה, שפורסמה ע"י "הועד המרכזי דחסידי ברסלב" באחד מעיתוניה היהודיים של פולין - והסיפור המוכר, עד להכאיב, העומד מאחוריה. בחרנו במודעה הזו דווקא, כדי לזכור ולהזכר, איך התמודדו אנ"ש כאשר עמדו בתקופה סוערת, מול שמועות נוראות ואיומות, ומה עשו כאשר הונפה חרב הדין על ישראל.

המודעה פורסמה בכ"ג אב תרפ"ט. ואם התאריך הזה לא אומר לכם משהו, הרי תזכורת:

שבוע קודם לכן, ביום שישי, י"ז אב תרפ"ט, החל המעשה.

לאחר מתיחות קשה, שנמשכה מזה זמן רב, והגיעה לשיאה בתשעה באב, בתהלוכה של חברי תנועות נוער ציוניות אל הכותל המערבי, ובהפגנה שכנגד למחרת, ברחבת מסגד אל אקצא.

ביום חמישי, ט"ז אב, החלו אלפי כפריים חמושים במקלות וסכינים לנהור לירושלים, על מנת להשתתף בתפלה בהר הבית ביום שישי. בירושלים שררה אווירה מתוחה של אלימות. בבוקר, כבר סגרו הסוחרים היהודים את חנויותיהם, בעוד המופתי הירושלמי הנודע לשמצה, חאג' אמין על חוסייני ימ"ש מסביר לסגן מפקד משטרת ירושלים כי הם נושאים סכינים ואלות רק משום שהם חוששים מ"פרובוקציה יהודית", ובאותו זמן, נשא אחד הדרשנים במסגד נאום לאומני, ובו הסביר כי על המוסלמים להלחם ביהודים עד טיפת דמם האחרונה.

המוני מוסלמים החלו לפשוט על השכונות היהודיות הסמוכות. כ-19 יהודים נהרגו ועוד אחרים נפצעו.

למחרת, ביום שבת קודש, התרחבו הפרעות גם לחברון, שם נערך הטבח הידוע במהלכו נרצחו באכזריות שטנית 67 יהודים, וחוסל למעשה הישוב היהודי בעיר.

הפרעות נמשכו שבוע שלם, עד ליום כ"ג אב תרפ"ט, ובמהלכן נרצחו - על פי המקובל היום - 133 יהודים ונפצעו 339. במהלך הפרעות, מלבד הישוב היהודי העתיק בחברון, חוסל גם הישוב היהודי העתיק בעזה וישובים קטנים נוספים נהרסו וננטשו.

היו אלה ימים מלאי פחד ואימה, כמו הומחש הפסוק "מחון תשכל חרב ומחדרים אימה".

ובפולין המרוחקת, בה התקיים הישוב היהודי הגדול בעולם באותה עת, היו היהודים דאוגים ולחוצים לגורל בני עמם שבארץ ישראל. ימי תפילה הוכרזו, ושיחת היום היתה: מה קורה בארץ ישראל? המאורעות תפסו את סדר היום היהודי-פולני, וכתבי העת כולם עסקו מדי יום במצב הנורא שבארץ ישראל.

מתוך דאגה קיומית זו, פרסם "הועד המרכזי דחסידי ברסלב" בורשה, ביום כ"ג אב תרפ"ט, שבדיעבד התברר שהיה היום האחרון למאורעות, את ההודעה הבאה, וזו לשונה:

אנ'א'פרות צו אלע בראסלאווער חסידים

אין צונאמענהאנג מיט די נאמענען בשורות וואס עס ווערען דערהאלטען כסדר פון ארץ ישראל און צוויי ווי „אין כחנא אלא בפה“ האבען מיר בעי שלאסען:

(א) יעדער פון אנ'ש מוז זיך אין דער יעצטיגער צייט מתחזק זיין בכל כחו מקיים זיין די הויפט עצות פון אדמו"ר מוה"ר זצ"ל, וואס זענען מסוגל להמתקת הדינים דהיינו קימת חצות לילה לומר תיקון חצות, והתבודדות בכל יום,

(ב) בכל יום בין מנחה למעריב צוזאמען קומען אין כיהמ"ד זאגען תהלים בציבור, „תיקון הכללי“ וספר שלישי שבתהלים ותפלות מהספר לקוטי תפלות,

(ג) דאנערשטאג ביינאכט צו זאגען תיקון חצות בצבור.

(ד) גלייכצייטיג זאל יעדער מנהג זיין א גרבה הגונה למובת די נעלימענע פון אנ'ש שבארץ ישראל ואל ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה.

ונזכרה לראות במהרה בנחמת ציון ובנין ירושלים אבי"ד.

ועד המרכזי דחסידי ברסלב כווארשא

קריאה לכל חסידי ברסלב

בקשר עם הבשורות המרות המגיעות בתמידות מארץ ישראל, והיות ש"אין כוחינו אלא בפה", קיבלנו את ההחלטות הבאות:

א. כל אחד מאנ"ש מחויב בזמן הזה להתחזק בכל כוחו לקיים את עצותיו העיקריות של אדמו"ר מוה"ר זצ"ל, המסוגלות להמתקת הדינים, דהיינו: קימת חצות לילה לומר תיקון חצות, והתבודדות בכל יום.

ב. בכל יום, בין מנחה לערבית, להתאסף בבתי המדרש לומר תהלים בציבור, "תיקון הכללי" וספר שלישי שבתהלים, ותפילות מהספר ליקוטי תפילות.

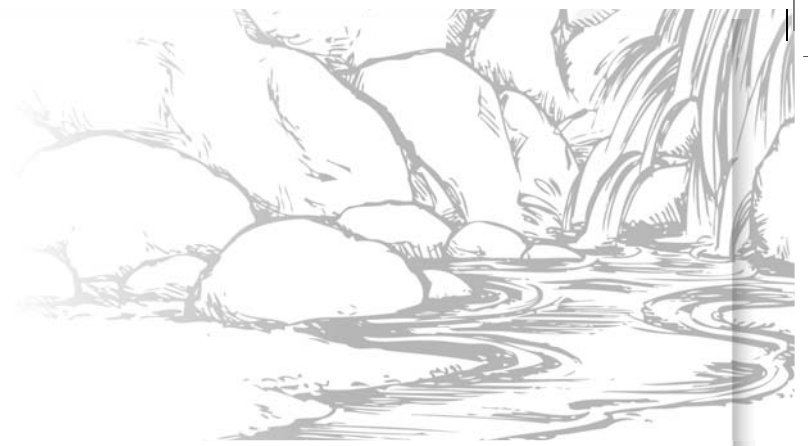
ג. ביום חמישי בלילה, לומר תיקון חצות בציבור.

ד. יחד עם זאת, מוטל על כל אחד לתת נדבה הגונה לטובת הסובלים מהפרעות מאנ"ש שבארץ ישראל, ותשובה ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה.

ונזכה לראות במהרה בנחמת ציון ובבנין ירושלים אמן כן יהי רצון.

ועד המרכזי דחסידי ברסלב

הכרוז, כפי שתוכלו לראות בצילום המצורף, נכתב חלקו ביידיש וחלקו בלשון הקודש. תרגמנו רק את המילים ביידיש, אולם השתדלנו לשמר את הניסוח המקורי במילים שנכתבו בלשון הקודש.

כי לא תעזוב נפשי לשאול

המשיך את סדרי הישיבה כמקדם, וברבות הימים אף יצא שמו כ'העילוי מקריו'.

בהגיע עת דודים, הוא נלקח כחתן לבתו של רב הכפר 'מסיו', כאשר מלבד הנדוניה ושנות 'קעסט' ארוכות להיות סועד על שולחן חותנו כדי שיוכל להמשיך להתעלות בתורה ועבודה, אף הבטיח להוריש לו את כסא הרבנות לאחר מלאות ימיו. אך בעקבות הימים הקשים לא היה יכול חותנו לעמוד בהבטחותיו, ובנוסף לכך שהזיווג לא עלה יפה הוא רצה לתת לה גט פיטורין, אך בני המשפחה לא הסכימו בשום אופן לקחת את הגט ובמקום זה החלו לרדת לחייו רח"ל.

מרב צער וייאוש עזב את ביתו והחל להתפרנס ממלאכת הדרשנות, שכן שמו היה הולך לפניו כהעילוי מקריו וחתנו של הרב ממסיו. כאשר נודע הדבר לחותנו נעשה עינו צרה על כל הכבוד והתילה שהוא מקבל והחל להפיץ כתבי פלסטר על כך שהוא מסרב לתת גט לבתו וכו', הוא אף פנה לראשי הקהל בעיירות הסמוכות שלא לתת לו דריסת רגל ולשאת דברים.

ברית כרותה ללשון הרע שתתקבל - אמרו חז"ל, ואכן לא ארכו הימים ושערי בתי המדרשות בכל הסביבה נסגרו לפניו, מבלי שאף אחד ינסה לברר את עמדתו שלו ולהיות לו לעזר.

עובדא זו ציערו עד למאד, כאשר חש נבזה ונשפל בעיני בני עמו, ומרוב צער ומרירות הרחיק נדוד לעיר הבירה 'בוקרשט' אשר ברומניה, שם היה בטוח כי לא הגיעו השמועות הרעות וקיווה לפתוח דף חדש בחייו. הוא הציע עצמו לשמש כרב, אך לא עלתה בידו, בנתיים שלח גט פיטורין לזוגתו...

אך השנים הקשות, הצער והסבל הרב שהיו מנת חלקו, וגם כעת שלא שפר עליו גורלו בהיותו מחוסר בית ורעב ללחם, עלתה בלבו מחשבת אוון להפנות עורף לאחיו היהודים שהתנכרו אליו בעת צרתו, וקיבל הצעתם של האגודה האנטישמית "משמר הברזל" לשמש כסופר בביטאוניהם הארורים, בהיותו שולט בשפה הרומנית, יחד עם להבדיל כל מכמני התורה, מה ששימש מאד את מאווייהם השפלות. וכך החל לכתוב מאמרים בעיתון "רוניקה ירמיה" עיתונם של צוררי ישראל <<< המשך בעמ' 9

ר' מיכל איציק יושב על הספסל ברחוב מא"ש בשיחה עם אחד מצעירי אנ"ש, השיחה התגלגלה בענייני חיזוק והתעוררות בעבודת ה', לפתע עבר לפניו יהודי ויהי אך ראה את פני היושב על הספסל פתח את פיו בחרפות וגידופים וקללות נמרצות אשר תצילנה אוזן משמוע, לעומתו ר' מיכל איציק מבליג ושותק ואינו משיב למחרפו דבר. רק כאשר הלה פנה לדרכו הפטיר ר' מיכל איציק בלחשה "נו.. שיהיה לכפרת עוונות".

מיהו אותו ר' מיכל איציק? ומדוע 'זכה' לנזיפה כה חמורה? לשם כך עלינו לחזור כמה שנים אחורה, אל העיר "קריו" אשר בחבל טרנסילבניה ברומניה.

*

ר' אברהם ווידער מחסידי וויזניץ מתושבי העיר נולד לו בן בשעה טובה ונקרא שמו בישראל מיכל איציק. אך לצער כל המשפחה לא זכה לגדלו, וכעבור שנים ספורות נפטר לבית עולמו בהשאירו את מיכל איציק ואת אחיו יתומים צעירים.

כאשר שמי אירופה התכסו בעננים שחורים גלה מיכל איציק למקום תורה אל "ווישיווא" העיר, בו התקיימה ישיבתו המפורסמת של ר' מנחם מנדל מווישיווא בנו של בעל האהבת ישראל מוויז'ניץ. האדמו"ר קירבו מאד ליתום הצעיר והודע לו חיבה יתירה להיות לו לאב ולפטרון. באותם שנים מילא מיכל איציק את כרסו בש"ס ופוסקים ועוד.

נסיונות הדור שארבו לכל צורב, לא פסחו על מיכל איציק מיודענו, ואחד מקרובי משפחתו שריחם כביכול על היתום הצעיר הכניסו לתוך ביתו וקירבו בקרבה יתירה, עד שברבות הימים החל לשדל אותו ללמוד שפות זרות, כדי שיהיה לו במה להתפרנס כאשר יצטרך לבנות את ביתו. דבריו הארסיים קנו שביתה בלב הבחור הצורב, קרובו השיג בשבילו

את החומר הנצרך ומיכל איציק החל להגות בהם בצינעא - כדי שלא ייזרק מהישיבה... עד שקרתה תקרית שאחד מחבריו החליף אתו חליפה במקוה ומה מאד נזדעזע כאשר מצא בכיס הפנימי מחברת ללימוד שפות זרות. בהתוודע זאת החלו מפקחי הישיבה לעקוב אחריו בשבעה עיניים. אך מעשה שטן הצליח ובעקבות התקרית החל מיכל איציק להיות זהיר ביתר שאת, כאשר הוא משלים את הלימודים הפסולים מחוץ לכותלי הישיבה, בד בבד

גליון מ' • אייר תש"פ י"א מימי הנחל 19

להנחיל מורשה

חבורות הנערים

בעקבות התקופה הקשה, ורבים מתלמודי התורה לא יכול לפתוח את שעריהם מחמת המציק, יזמו בחבורות הנערים בירושלים רעיון נפלא; לקיים חבורת מתמידים שעתיים ביום בשעות אחה"צ, כדי שתהיה לתלמידים מסגרת לימוד גם בימים טרופים אלו. ההורים הנרגשים הודו מקרב לב על המיזם הנפלא, כאשר העידו כי הדבר היה לתועלת גדולה לנפש הילד ולכל המשפחה, גם התלמידים הרבים שזכו להצטרף בסדר לימוד זה, היה ניכר על פניהם הסיפוק הנפשי שזכו בעקבות כך. עם פתיחת שערי מוסדות הלימודים, חזרו תלמידי חבורות הנערים לסדר הקבוע מדי ערב בשעה 7:00.

פתיחת הזמן בחבורות הבחורים בירושלים

בליל שישי פרשת אמור התאספו בחורי החבורות בירושלים עיה"ק לחבורה כללית, כהכנה לקראת יום הקדוש ל"ג בעומר.

חבורה זו הינה הראשונה מתחילת הזמן, כאשר לצער כל אחד, נבצר לפתוח את הזמן כרגיל ולקיים את החבורות כסדרן, עקב המצב.

פתח בדברים ראש החבורות ר' ראובן שיף בדברי שבח והודאה על ששוב זוכים להתאחד במסגרת החבורות, לאחריו נשא דברים נלהבים ראש החבורה ר' נתן יוסף בורשטיין, להבעיר את הלבבות בגדולת הרשב"י והשפעתו לדורות.

בסיומה חיזק ר' ראובן את הבחורים להצטרף למיזם "דרך כבושה" (ראה הודעה נפרדת) ללימוד בעיון את תורה רע"ז בליקו"מ.

את כולם בדילמה הקשה: מה רצון השי"ת מאתנו ומה תפקידנו בעת הזאת.

חסידי ברסלב האמונים בדרכו של רביה"ק כי צריך כל אדם לראות ולעייין בתיקון העולם, שמחו לשמוע על המיזם האדיר "דרך כבושה", ע"פ לשונו של רביה"ק שעוד יהיה דרכו דרך כבושה לרבים.

המיזם נפלא יצא בתחילת חודש אייר, ע"י ידידנו ר' מרדכי גוטליב, בו יצאו בקריאה לכלל חסידי ברסלב, לקיים את רצון רביה"ק ללכת עם התורות שגילה, ובעת כזאת כאשר מידת הדין מתוחה ורבים מבני ישראל צריכים רפואה וישועה בתוך שאר חולי ישראל, התאחדו ללימוד בעיון זמן ממושך את תורה רע"ז בו מגלה רבינו סוד הרפואות הנלקחים בחודש אייר דווקא.

עשרות אברכים ובחורים הצטרפו למיזם המיוחד, במהלכה יש ללימוד מדי יום את התורה למשך שעה קבועה, וכן לשמוע שיעורים מפי חשובי אנ"ש. ויה"ר שיקויים בנו "כל המחלה ... לא אשים עליך כי אני ד' רופאך" במהרה אמן.

מפעל "עיון הנחל" בהודעה משמחת לכלל חסידי ברסלב

לאחר ביקוש חוזר של רבים מאנ"ש הלומדים את ספרו של רביה"ק ליקוטי מוהר"ן כל אחד בדרכו, ורוצים לעשות מבחני סיכום כדי לשמר את הנלמד לאורך ימים, מודיעים בזאת מפעל "עיון הנחל" - לעידוד הלימוד והעיון בספה"ק ליקו"מ, כי מעתה ניתן לקבל את כל מבחני הסיכום שיצאו לאור במשך הזמן על תורות רבות בליקוטי מוהר"ן, לתועלת כל אחד הרוצה לחזור על לימודו ולסכם את הדברים בצורה ברורה, בפרט על תורה י"א ורע"ז הנלמד כעת ע"י כלל חסידי ברסלב.

לקבלת המבחנים יש ליצור קשר ב"קול מורשת הנחל"

עם סגירת הגליון

חבורות האברכים התכנסו למעמדי "סוד שביסוד" בכל מקומות מושבותיהם. סקירה נרחבת בגליון הבא בעז"ה

קול "מורשת הנחל"

02-502-6343

מהנעשה והנשמע וכן עדכונים והודעות מחבורות הנערים • חבורות הבחורים • חבורות האברכים • חבורות כלליות • פעילות חודשית • כינוסי חגים וזמנים

בעז"ה אנו מתחילים סדרה חדשה "יסודות בתורת ברסלב" להביא לפני הקוראים יסודות מתורת רביה"ק ותלמידיו דיבור דבור על אופניו, כמו שהיתה רצונו של רביה"ק (חיי מוהר"ן שעה): "שצריכין אחד שיהיה בקי היטב מאד בכל תורותיו שגלה שיוכל לסדר כל תורה יפה עם הקצה לחוץ. וכשיבוא אחד וירצה להתקרב ולדבר מתורתו יוכל להושיט לו מיד איזה תורה שהוא צריך אז כפי ענינו".

מעלת התפילה - א

עיקר הדביקות להשי"ת

דע, שעקר התחברות ודבקות להשם יתברך הוא על ידי התפלה. כי התפלה הוא שער, שדרך שם נכנסין להשם יתברך, ומשם אשתמוצדין לה. כי תפלה היא מלכות, כמו שכתוב (תהלים ק"ט) "ואני תפלה"; ותפלה לשון התחברות, כמו שכתוב (בראשית ל): "נפתולי אלקים נפתלתי", תרגומו: 'לשון התחברות'. (ליקו"מ תנינא פד).

עיקר כלי זיינו של איש הישראלי

עקר הפלי זין של איש הישראלי הוא התפלה וכל המלחמות שצריך האדם לכבש, הן מלחמות היצר הרע הן שארי מלחמות עם המונעים והחולקים הכל על-ידי תפלה ומשם כל חיותו. על פן מי שרוצה לזכות לקדשת ישראל באמת, צריך להרבות בתפלות ובקשות ושיחות בינו לבין קונו כי זה עקר הפלי זין לנצח המלחמה. (קיצור ליקו"מ תורה ב).

ע"י תפלה יכולין לבוא לכל הקדושות

אחד שאל אותו בענין הנהגת התקרבות להשם יתברך, וצוה לו ללמד וכו'. ושאל אותו: הלא אני יכול ללמד. השיב לו: על ידי תפלה יכולין לבוא לכל, לכל טוב, לתורה ועבודה ולכל הקדושות ולכל העבודות ולכל הטובות שבכל העולמות. (ליקו"מ תנינא קיא).

בשעת התפלה האדם עומד בהיכל המלך

בשעת התפלה, כל זמן שהאדם שומע עוד אז איזה אדם, דהינו ששומע ומרגיש, שעומד עוד אדם אחד בשעת תפלתו, הוא לא טוב. כי צריך כל אדם בשעת תפלתו, שיציר בדעתו, שאין שם אלא אני והשם יתברך לבד. ובמאמר אבא שאול וכו' פעם אחת רצתי אחר צבי וכו' (בסימן נה), שם מבאר בטול גדול יותר בשעת התפלה, שמחייב האדם לבטל עצמו כל כך בשעת התפלה, עד שלא ירגיש אפילו את עצמו כלל בשעת תפלתו, רק את השם יתברך לבדו, כי אז, בשעת התפלה, האדם עומד בהיכל המלך וכו'. (ליקו"מ תנינא קג).

ע"י התפילה גורם תיקונים למעלה

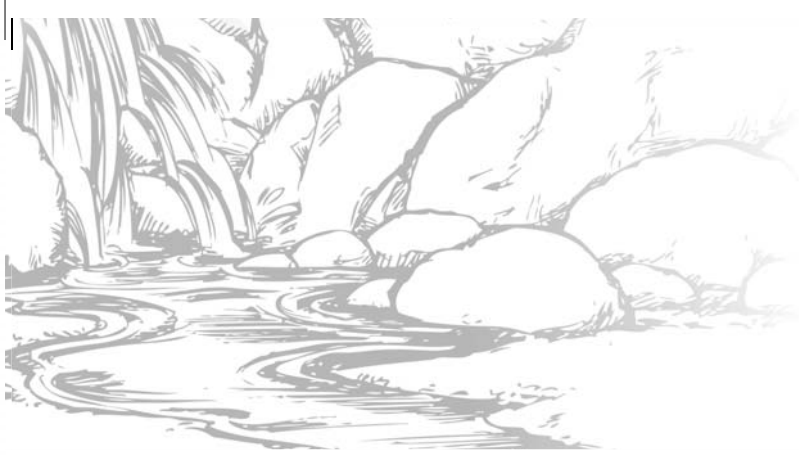
דע, שיש שנים עשר שבטים, כנגד שנים עשר מזלות (תקון יח, ובתקון כא), וכל שבט ושבט יש לו נסחא מיוחדת ויש לו שער מיוחד לכנס דרך שם תפלתו, וכל שבט מעורר בתפלתו כח מזלו שבשנים עשר מזלות; והמזל מאיר למטה ומגדל הצמח ושאר דבריו הצריכים אליו וכו'. וזה שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (פסחים קיח): 'קשין מזונותיו כקריעת ים סוף וקשה זיווגו [כקריעת ים סוף] וכו' (סוטה ב). כי הים סוף נקרא לשנים עשר קרעים, כנגד שנים עשר שבטים (פרקי דרבי אליעזר, מב; עין תקון כ"א נט), ובני ישראל בתפלתם גורמים זיווג דקדשא בריה הוא ושכינתה, כמו שכתוב (תהלים ס"ח): "סלו לרכב ערבות" רוכב, דא קדשא בריה הוא, ערבות, דא שכינתה, שנתערב בה כל הגנני; ולפי הזיווג שגורם בתפלתו, כן זוכה לזיווג; והתפלה הם שתיים עשרה נסחאות, לפיכך הזיווג כקריעת ים סוף שהם שנים עשר. וגם ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים בתפלתם, כמו שכתוב (שם ק"ה): "ויעמידה ליעקב לחק", 'וחק לשנא דמזונא הוא' (ביצה ט"ז), 'ואין עמידה אלא תפלה' (ברכות ו). וזה פרוש (תהלים צ"ט): "שמרו עדותי וחק נתן למו" עדות זה תפלה, כמו שכתוב (שם קכ"ב): "שבטי יה עדות להדות לשם ה'". גם אמרו חכמינו, זכרונם לברכה (שבועות ל): 'אין עדות אלא בעמידה'; ועמידה זה תפלה, שאנו מעידין על אחדותו. וכפי שמפרנס לאביו שבשמים בתפלתו, כן נותנין לו פרנסתו. וזה: 'קשין מזונותיו כקריעת ים סוף', הינו מזונות נתחלק לשנים עשר שבטים, לפי שתיים עשרה שבטי יה. (ליקו"מ ט).

ע"י תפלה משפיע חיות

על-ידי תפלה בשלמות משפיע חיות לכל שלשה חלקי עולם שהם עולם השפל ועולם הכוכבים ועולם המלאכים. (קיצור ליקו"מ תורה ט).

ביאת משיח תלוי בתפלה בכוונה

צריך לראות להגיע למדרגה להתפלל כל-כך בכונה עד שישפוף לבו כמים לפני ה' ועל-ידי זה יבוא משיח במהרה בימינו אמן. (שם).

דער פען

מכתבים שהתקבלו במערכת

של 'חובות' ושל לחיות לא לפי המציאות הכלכלית שיש לי, וכן להתרחק מהשקר של עוה"ז והבל היופי. למה שאנחנו לא נעצור את השיגעון שנכנס בכל הסדר של החתונות (כגון הוצאות של 400 מנות בשעה שלא נצרך יותר מ-200, תזמורת באלפי ש"ח, וכן ברכישת שטריימל וביגוד בעשרות אלפי ש"ח ועוד דברים רבים כידוע) וזה רק מוסיף והולך.

בתוך עמי אנכי יושב, כידוע, ואני מכיר מקרוב משפחות רבות מאנ"ש במצבם הלחץ לפני שמחת נישואי צאצאיהם, ורוב ההוצאות שיש להם מתכסה באמצעות זיכוי הרבים במצות צדקה, דברים שלפני תקופה במאמץ של כמה חודשים היה מתכסה את כל ההוצאות (בלי דירה כמובן) אבל היה כרוך בהרבה עגמת נפש וביטול תורה, בפרט כאשר החתנים עצמם היו יוצאים לעזור להוריהם (מה שלעצמו הינו דבר מבורך מאד ואכמ"ל), אך ישנם חתנים שמתנתקים מהשיבה והלימוד לגמרי, ויש בזה השפעה לכל חייהם.

נכון כי מבחינה כלכלית אפשר לומר כי מי שהיה פושט יד לא היה פושט רגל... והיה עובר את התקופה של החתונה ללא חובות נוספים (ואין כאן המקום לדון בנזק הרוחני והגשמי שנגרם לבני משפחתו עקב השהיה הרבה בחו"ל ואפילו בלאו הכי) אולם כבר בסוף החורף, ידוע לי על הרבה שיצאו לאסוף בחו"ל אבל לא הצליחו להגיע לסכום שהיו מגיעים פעם, בפרט כעת שהרבה יהודים נשבר מטה לחמם, וגם אין אפשרות לנסוע לחו"ל לצרכי בתקופה הקרובה, אם כן כל הכיוון שנעשה חתונה רגילה על בסיס צדקת עם ישראל היא לא בטוחה, ואפילו אם כן מי יודע כמה עגמת נפש וביטול תורה של חודשים ארוכים ייגרם בגלל זה. מה גם שמדובר בכספי צדקה ויש בזה הלכות פסוקות בשו"ע כיצד להתנהג הן למקבל והן לנותן, ובוודאי כי יש להתעורר לחשוב היטב כי אולי אין צורך (וגם אין היתר) לאסוף צדקה בשביל כך... ועוד לא דיברתי על המתח והלחץ שיש בבית במשך כל התקופה הלא קלה, ואין כאן המקום להאריך.

ע"כ באתי בזאת אל אחי ורעי היקרים: זה הזמן לשנות את התפיסה המקובלת שהשתרשה בדור האחרון, מכיון שנוכחנו לראות כי אפשר לעשות חתונות מצומצמות בשמחה עצומה ובהוצאות מינימליות ביותר, הבה נמשיך את זה הלאה.

ואני פונה בזאת לכל מי שמעוניין לעזור לחולל את המהפך הזה, הן מחותנים עצמם שרוצים לעשות כן, הן פעילים למעשה ברעיונות ובביצוע בשטח, מוזמן להיות אתי בקשר בטלפון 05276-83232, והלוואי שנזכה להוציא זאת מן הכח אל הפועל.

בברכה

נתן יוסף בורשטיין

אחי ורעי אנ"ש היקרים, עברה עכשיו תקופה לא קלה במיוחד, וב"ה כמעט חלפה עם כל השלכותיה אבל כידוע כל מה דעבד רחמנא לטב עבד, ואף בתקופה זאת צריכים למצוא את הטוב שהיה וישנו.

אחד הדברים הנפלאים ביותר שנתגלו בתקופה זו היא החן של 'אמת'ע אידישע חתונה - חתונה יהודית אמיתית, חתונה שהמחותנים שמחים עם בני משפחתם הקרובה, ויכולים לרקוד ברוגע בלי להיות טרוד כל הזמן האם יש מספיק אנשים או מספיק אוכל, מי הגיע ומי לא, בלי לחשוב איך מכסים בסוף הלילה כ-30,000 ש... וזה מלבד הכרטיס אשראי שצריכים לכסות בסוף החודש עוד כמה אלפי אלפים, ועוד כמה גמ"חים גדולים שהערבים יצטרכו להיות נושא בעול עם חבירו... וכאן ב"ה הצטמצמו ההוצאות

למינימום שבמינימום.

ועם כי בהתחלה כולם ריחמו על החתן והכלה והמחותנים, כי מי יודע איזה חתונה תהיה להם.. אולם לאחר מעשה רובם ככולם אמרו כי חתונה שמחה כזו לא היה להם...

הגדיל לומר מחותן אחד, כי הוא היה מוכן לשלם 10,000 ש"ח כדי לזכות

אנו ברסלב'ר חסידים,

שיודעים עד כמה רבינו

התנגד למציאות של

'חובות' ושל לחיות לא

לפי המציאות הכלכלית

שיש לי

לשמחה העצומה שהיה בחתונה...

מחותן אחר העיד, כי כבר חיתן 6 ילדים ואף פעם לא היה שמח כמו בחתונה המצומצמת שהיתה עכשיו.

אך העיקר, שאנשים קלטו כי חתונה היא משהו יהודי ומצוה נפלאה של המשכיות ונצחיות כלל ישראל, ולא מפגש משפחתי או ח"ו מופע ראוותני מנקר עיניים או ערב שנגזר עליו קללה מיוחדת של בזיעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה - שיצטרך לעבוד קשה לגלגל חובות עד שיחזור אל האדמה רח"ל.

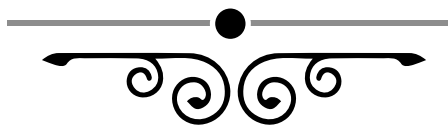
לעניינו. ב"ה הווירוס נעלם, ובהרבה קהילות יושבים ודנים איך לשמר את המציאות של שינוי החתונות, ושוקדים לעשות תקנות שיעזרו לאנ"ש לשמור על בריאותם ואורח חייהם גם כאשר מגיעים לעונת החתונות, ולא להשתגע בגלל שכולם מתנהגים באופן מסויים.

וכאן באה הצעקה "למה ניגרע?!"

אנו ברסלב'ר חסידים, שיודעים עד כמה רבינו התנגד למציאות

ברכת מזל טוב חמה ולבבית

לידידנו ותומכינו היקרים לרגל השמחה במעונם

לאירועי הצאצאים

ר' מרדכי אריה הורביץ

ר' זאב ברא"נ גלבך - בי"ש

ר' אליעזר קירשבוים

ר' ישראל נחמן רוזנבלט -

בי"ש

להיכנס בנם לעוה"מ

ר' יודא רבינוביץ

ר' אברהם זאב שפירא

ר' יוסף ירוחם

ר' יהושע דרוק

להולדת הבנות

ר' בנימין זאב בר"נ חשין

ר' מנחם לנדא

ר' אהרן דוב בר"י רוטמאן

ר' נתן שלמה פראנק

ר' חיים רבינוביץ - בי"ש

ר' נתן ב"ר נחום אנשין

ר' נחמן אריה קעניג

ר' משה יעקב צוקר

ר' נתן ברנ"י שפירא - בי"ש

ר' משה פילמר

ר' שמעון מן

ר' שמעון אנשין

ר' חיים שלום ווינשטוק

להולדת הבנים

ר' דוד ברנ"ש קרמר

ר' יצחק ב"ר חיים גלבך

ר' גדליה ליכטער

ר' שמואל חיים ברש"צ

שפירא - בי"ש

ר' יצחק זאב ווינשטוק

ר' נחמן נתן טייכנר

ר' שמעון צ'ציק - ביתר

לנישואי צאצאיהם

ר' יוסף קנפלמכר

ר' נחמן רוזנפלד

זמני ומיקום החבורות השבועיות

ירושלים

יום ראשון | 7.00 בערב

עז"נ הישן

ראש החבורה: הר"ר יעקב נתן
אנשין

ללכת עם תורה

אחראי: ר' י. ברוין הי"ו
05331-42207

יום שני | 7.00 בערב

בבית הר"ר אליעזר קירשבוים
ראש החבורה: הר"ר שמעון צבי
שפירא

שיחה שבועית

אחראי: ר' ש. נ. גודלסקי הי"ו
05041-30633

יום שלישי | 7.00 בערב

ת"ת ברסלב - מא"ש
ניגונים מדורות הקודמים ושיחת
חברים

אחראי: ר' משה לייב פלסניק הי"ו
05832-28291

יום שלישי | 2.45 בצהריים

עז"נ הישן

ראש החבורה: הר"ר נתן יוסף
בורשטיין

שיחה שבועית

אחראי: ר' א. מ. מנדל פיין הי"ו
05832-91352

יום שלישי | 7.10 בערב

עז"נ הישן

שיחת חברים

אחראי: ר' אהרן גרומן הי"ו
05276-80057

יום רביעי | 7.00 בערב

בית צבי

ראש החבורה: הרה"ח ר' מאיר
קרלוב

שיחה שבועית

אחראי: ר' י. נ. פראנק הי"ו
05276-40892

יום רביעי | 7.30 בערב

בבית החברים

שיחת חברים

אחראי: ר' נחמיה חשין הי"ו
05276-27299

יום רביעי | 7.00 בערב

עז"נ הישן

ראש החבורה: הר"ר ראובן שיף
שיחה שבועית

אחראי: ר' א. י. בלום הי"ו
05485-61903

מוצאי שבת | 1/4 שעה לאחר ר"ת

בבית ר' רפאל ויסקי הי"ו

סעודת מלו"מ עם שיחה שבועית

אחראי: ר' משה בנימין אנשין הי"ו
05041-40093

בית שמש

• רמה ב'

יום ב' | 9:45 בערב

בבית אחד החברים

שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן

אחראי: ר' שלמה שישא הי"ו
05041-02203

יום ג' | לאחר מעריב

בביהמ"ד נחלת חן

שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן

אחראי: ר' נחמן הורביץ הי"ו
05276-02999

יום ג' | לאחר מעריב

ת"ת ברסלב

שיחת חברים

אחראי: ר' נחמן קלפהולץ הי"ו
05331-71480

יום חמישי | 7.30

ת"ת ברסלב

שיחת חברים בספר על"ת

אחראי: ר' ראובן פיליפ
05567-22659

ליל שישי | 9:00

בבית אחד החברים

שירה וזמרה

אחראי: ר' אליהו ירבלום הי"ו
05276-78143

מוצאי שבת

בבית אחד החברים

שיחה מר' אליעזר חשין הי"ו

אחראי: ר' יצחק טורץ הי"ו
05276-69525

• קריה

יום ב' | 7:45 בערב

בביהמ"ד ברסלב

שיחה שבועית

אחראי: ר' אורי פרידברג הי"ו
05484-01927

• קנה בושם

מדי יום | אחר שחרית

בביהמ"ד אנשי הצדיק

שיחת חברים בספר עלים לתרופה
עם הר"ר שמעון אליהו ברוין הי"ו

יום ב' | אחר מעריב

בביהמ"ד ברסלב 'קנה בושם'

שיחה מהר"ר אליעזר חשין הי"ו
(בלשה"ק)

אחראי: ר' יונתן למברגר הי"ו
05276-61463

יום שני | 7:30 בערב

בביהמ"ד 'אנשי הצדיק'

שיחת חברים בספר חיי מוהר"ן
(בלשה"ק)

אחראי: ר' דוד שמואל ניסנבוים
הי"ו
05484-91687

יום ד' | 7:30 בערב

בביהמ"ד ברסלב 'קנה בושם'

שיחת חברים בספר שיחות הר"ן

אחראי: ר' חיים אייזנבאך הי"ו
05041-38001

מוצאי שבת - מברכים

בביהמ"ד ברסלב 'קנה בושם'

שיחה שבועית

אחראי: ר' שרגא טווערסקי הי"ו
05484-23073

• רמה ג'

יום שלישי | 8:30

ברח' עובדיה הנביא 4

אחראי: ר' אלחנן קירשבוים הי"ו
05832-32948

ביתר

יום שני | 9:00 בערב

בביהמ"ד עטרת הנחל

שיחה שבועית

אחראי: ר' יחיאל מיכל ברנד הי"ו
05832-08001

יום רביעי | 9:15 בערב

בביהמ"ד מקור הנחל

שיחה שבועית

אחראי: ר' דוב הלפרין הי"ו
05832-38831

בני ברק

יום שלישי | 7:30 בערב

ביכולל ברסלב'

שיחה שבועית

אחראי: ר' צבי גוטליב הי"ו
05271-08531

אלעד

יום שני | 7:45 בערב

בביהמ"ד חסידים

שיחת חברים ע"פ שיחות הר"ן

אחראי: ר' יעקב ירבלום הי"ו
05271-35144

ברכפלד

יום שלישי | 7:30 בערב

בבית החברים

אחראי: ר' שמואל קלצקי הי"ו
05331-88316

צפת

יום רביעי | 7:30

בביהמ"ד פאר הנצח

ניגונים ושיחה

אחראי: ר' שמחה פלברבוים הי"ו
05331-44862

הר יונה

יום שלישי | 8:30 בערב

ביהמ"ד נחלת הצדיק

שיחת חברים בספר השתפכות
הנפש

אחראי: ר' נחמן מלמד הי"ו
05484-10520

אברך יקר! בא והצטרף לחבורה שבועית המתאימה
לך, לתועלתך ולתועלת כולנו